

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Alžběta Bernardyová

**Protiteroristická strategie USA po 11. září
2001: klíčové aspekty domácí politiky**

Bakalářská práce

Praha 2008

Autor práce: **Alžběta Bernardyová**

Vedoucí práce: **Francis D. Raška, Ph.D.**

Oponent práce: **Mgr. Milan Hroníček**

Datum obhajoby: **2008**

Hodnocení: **Výborně**

Bibliografický záznam

BERNARDYOVÁ, Alžběta. *Protiteroristická strategie USA po 11. září 2001: klíčové aspekty domácí politiky*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií, 2008. 58 s. Vedoucí bakalářské práce Francis D. Raška, Ph.D.

Anotace

Bakalářská práce „Protiteroristická strategie USA po 11. září 2001: klíčové aspekty domácí politiky“ se zaměřuje na představení zásadní změny v americkém pojetí terorismu a jeho hrozeb a způsobu obrany a boje proti tomuto nebezpečnému fenoménu. Práce se zabývá třemi pilíři nové protiteroristické strategie „války proti teroru“ prezidenta George W. Bushe v domácí politice: (1.) přijetím zákona *USA Patriot Act*, (2.) vytvořením Ministerstva pro vnitřní bezpečnost a (3.) reformou a reorganizací zpravodajských služeb. Cílem každého z těchto pilířů byl důraz na vnitřní bezpečnost, a to zejména na prosazení jednotné domácí protiteroristické politiky. Ta měla vytvořit ucelený systém prevence terorismu a jeho hrozeb snižující americkou zranitelnost vůči těmto hrozbám a zajišťující vhodné reakce, v případě, že tyto útoky nastanou. Základní otázkou této práce je, zda implementace těchto tří klíčových aspektů skutečně znamenala sjednocení protiteroristických politik a vytvoření jednotného systému boje s mezinárodním terorismem. Závěrem představené analýzy jednotlivých pilířů je, že k tomuto sjednocení nedošlo. A to z důvodu vzájemných mocenských bojů mezi jednotlivými vládními úřady a agenturami, které oslabily pozici Ministerstva pro vnitřní bezpečnost a jeho původně zamýšlenou funkci jednotící a zastřešující instituce koordinující protiteroristické politiky. Kvůli neochotě jednotlivých vládních agentur a úřadů postoupit své pravomoci jedné určené instituci tak nebyly zcela naplněny plány Bushovy administrativy na vytvoření tohoto sjednoceného a koordinovaného systému protiteroristických politik.

Annotation

This Bachelor Thesis entitled “U.S. Counterterrorism Strategy post 9/11: Key Aspects of the Domestic Policy” explores the fundamental changes that have taken place in American perceptions of the threat of international terrorism and measures to counteract

this threat since September 11, 2001. This thesis focuses on the three key pillars of America's post 9/11 counterterrorism strategy in domestic policy formulated under the George W. Bush's "War on Terror": These pillars are (1) enactment of the USA Patriot Act, (2) creation of the Department of Homeland Security, and (3) reform and reorganization of U.S. intelligence Community. The main aim of each of these three pillars is the provision of effective homeland security. More specifically, the core goal of these three pillars is the establishment of a single comprehensive domestic counterterrorism policy that would foster greater institutional efficiency and hence decrease American vulnerability to attacks such as those that occurred on 9/11. The central question examined in this thesis is whether the implementation of the key pillars led to the unification of the counterterrorism policies and the creation of an integrated system able to counter the threats of international terrorism? The evidence and critical analyses presented in this thesis demonstrate that the key goal of unifying America's domestic security agencies has only been partially successful. The main reason for this limited success has been the engagement of institutions in "turf wars". The position of the Department of Homeland Security (DHS), as the key institution of U.S. counterterrorism policies, was weakened in the course of this process. For this reason, American counterterrorism policies are not as unified and coordinated as was originally envisaged.

Klíčová slova

Protiteroristické strategie, teroristické hrozby, vnitřní bezpečnost, USA Patriot Act, Ministerstvo pro vnitřní bezpečnost, reforma zpravodajských složek

Keywords

Counterterrorism strategies, terrorist threats, homeland security, USA Patriot Act, Department of Homeland Security, Intelligence Community Reform

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna veřejnosti pro účely výzkumu a studia.

V Praze dne 20. května 2008

Alžběta Bernardyová

Obsah

Obsah.....	6
Teze bakalářské práce	
Úvod.....	7
1. Problematika jednotné definice a amerického vnímání terorismu.....	10
2. Protiteroristické strategie USA před 11. zářím 2001.....	13
2.1 Vytváření protiteroristických strategií za studené války: od Cartera po Bushe st.....	13
2.2 Clinton a jeho boj s novým typem mezinárodního terorismu – al Kajdou.....	15
2.3 Postoj George W. Bushe k mezinárodnímu terorismu v období před 11. zářím 2001.....	18
3. USA Patriot Act.....	21
3.1 Celkový přehled.....	21
3.2 Problematické aspekty zákona USA Patriot Act.....	26
3.3 Prodloužení platnosti.....	28
4. Ministerstvo pro vnitřní bezpečnost (Department of Homeland Security, DHS).....	30
4.1 Reorganizace domácí bezpečnosti po 11. zářím.....	30
4.2 Organizační složení Ministerstva pro vnitřní bezpečnost.....	33
4.3 Problematické aspekty.....	36
5. Reforma zpravodajských složek.....	38
5.1 Závěry a doporučení Joint Inquiry a 9/11 Commission.....	38
5.2 Zákon Intelligence Reform and Terrorism Prevention Act.....	41
5.3 Problematické aspekty.....	43
Závěr.....	45
Summary.....	48
Použitá literatura.....	50
Seznam příloh.....	55
Přílohy	

Úvod

Útoky al Kajdy na New York a Washington, D.C. z 11. září 2001 změnily způsob amerického vnímání teroristických hrozeb stejně tak jako vnímání fenoménu terorismu jako takového. Využití této formy násilí nebylo v americké historii ničím novým. Hrozbě a použití psychologické a fyzické síly jedinci, skupinami či státními aktéry za účelem dosažení politických, společenských či ekonomických cílů porušením domácího i mezinárodního práva čelily Spojené státy v minulosti již mnohokrát. Avšak tento bezprecedentní čin (co do svého rozsahu i brutálnosti) provedený proti Spojeným státům na americké půdě odhalil zranitelnost a nepřipravenost této země na takovýto druh útoku.

Spojené státy dlouhodobě nepovažovaly hrozbu mezinárodního terorismu za hlavní problém ohrožující americkou bezpečnost a jednotlivé protiteroristické strategie byly vytvářeny spíše v reakci na konkrétní teroristické útoky než jako preventivní ucelená politika, která by těmto incidentům předcházela. Jednotlivé americké administrativy také významně podceňovaly možnost teroristických útoků na území Spojených států amerických, a tak byla většina protiteroristických opatření zaměřena na zahraniční politiku.

Po teroristických útocích z 11. září však došlo k zásadní změně v americkém vnímání mezinárodního terorismu a hrozeb, jež pro Spojené státy představuje, a způsobu americké obrany a boje proti tomuto nebezpečnému fenoménu. Cílem mé bakalářské práce je představit tuto změnu, avšak z jiného pohledu než je obvyklá analýza kroků Bushovy administrativy ve válce proti teroru v zahraniční politice. Na pozadí těchto mezinárodních událostí totiž došlo k radikální změně v domácí politice Spojených států. Jelikož byla za jeden z hlavních důvodů úspěchu al Kajdy v provedení těchto útoků označena nejednotnost, nepřipravenost a špatná organizace pořádkových a zpravodajských služeb, které selhaly v identifikaci hrozícího nebezpečí a nestihly proti němu včas zakročit, bylo nutné vytvořit novou protiteroristickou politiku, která by sjednotila do té doby roztříštěný systém prevence a reakce na takovéto útoky. Proto došlo k zásadní změně jak v americké legislativě týkající se terorismu, tak také byly provedeny zásadní kroky přeměny vládních složek.

Ve své práci se tedy zaměřím na představení tří hlavních pilířů této nové protiteroristické strategie prezidenta Bushe v domácí politice: přijetí zákona *USA Patriot Act*, ke kterému došlo již v říjnu 2001, vytvoření Ministerstva pro vnitřní bezpečnost (*Department of Homeland Security*, DHS) a zásadní reorganizaci a reformu

zpravodajských složek Spojených států. V průběhu své práce se budu snažit odpovědět na otázku, zda implementace těchto tří klíčových aspektů skutečně znamenala sjednocení protiteroristických politik a vytvoření jednotného systému boje s mezinárodním terorismem.

První kapitola mé bakalářské práce bude věnována problematice vytvoření jednotné definice terorismu různými americkými vládními úřady a z ní vyplývajících problémů vhodného přístupu k teroristickým hrozbám. Druhá kapitola pak poskytne historický kontext představením procesu vytváření protiteroristických strategií jednotlivými prezidentskými administrativami v 2. polovině 20. století. Kapitoly 3.-5. již budou zaměřeny na analýzu třech výše zmíněných pilířů. Každá z nich nejprve jednotlivě představí kroky Bushovy administrativy a poté se bude zabývat jejich problematickými aspekty.

Vzhledem ke specifické daného tématu jsou všechny zdroje používané v této práci v anglickém jazyce. Hlavními dvěma publikacemi poskytujícími výborný přehled protiteroristických strategií Spojených států před i po 11. září a jejich hlavních aspektů jsou *Counterterrorism Strategies: Successes and Failures of Six Nations* od Yonaha Alexandra a *Terrorism and Counterterrorism: Understanding Threats and Responses in the Post-9/11 World* autorky Brigitte L. Nacos. Další velmi nápomocnou publikací je sborník autorů Russela Howarda, Jamese Foresta a Joanne Moore *Homeland Security and Terrorism: Readings and Interpretations*. Tato publikace obsahuje často protikladné názory a argumenty autorů jednotlivých kapitol a poskytuje tak čtenáři možnost seznámit se všemi argumenty k danému tématu. Nepostradatelnou pak byla publikace *The USA Patriot Act Reader* editovaná Alphonsem B. Ewingem obsahující obsáhlé analýzy Charlese Doylea věnující se tomuto zákonu. Velmi dobrá analýza vytváření a změn v organizační struktuře DHS je k nalezení v publikaci Philipa Purpury *Terrorism and Homeland Security: An Introduction with Applications*. Kniha bývalého národního koordinátora pro boj s terorismem působícího jak v administrativě George H.W. Bushe, tak Billa Clintona, Richarda A. Clarka *Against All Enemies: Inside America's War on Terror* nabízí velmi zajímavý pohled do zákulisí vytváření protiteroristických politik a strategií. Tato kniha vyšla pod názvem *Strategie války proti terorismu* i v českém překladu, avšak tento překlad je natolik nekvalitní, že je vhodnější používat anglický originál.

Mimo těchto a dalších titulů sekundární literatury jsem ve velké míře využívala originály daných dokumentů, jednotlivých zákonů a zpráv. Všechny tyto dokumenty

Bakalářská práce

jsou dobře dostupné jak na stránkách Kongresu Spojených států amerických, tak na stránkách jednotlivých ministerstev a vládních úřadů.¹

---

¹ Vzhledem k tomu, že neexistuje jednotná forma překladů názvů jednotlivých institucí a zákonů, jsou překlady v následujícím textu vlastním překladem, a tudíž je nutné je považovat za pracovní. Za každým přeloženým názvem je proto v závorce napsán původní anglický název a případná zkratka.

1. Problematika jednotné definice a amerického vnímání terorismu

Ambivalentní pozice Spojených států k terorismu a jeho hrozbám je patrná z neschopnosti vytvoření jeho jednotné definice jak mezi jednotlivými americkými vládami, tak také mezi jednotlivými státními a federálními agenturami a úřady. Je možné říci, že američtí vládní představitelé dlouhodobě nepovažovali terorismus za hlavní strategický problém, jemuž by Spojené státy musely čelit. „V období před 11. zářím převládala tendence vidět každý teroristický útok jako samostatný incident bez politického vzorce či strategické dimenze. Sémantické, morální a právní zmatení nad přesným významem a důsledky ‚terorismu‘ tak zastínilo formulaci jednotné politiky a akcí zaměřených na prevenci, zadržování a snižování efektivnosti teroristických útoků nebo na potrestání identifikovaných teroristů v případě již spáchaných útoků doma i v zahraničí.“²

Podle Bruce Hoffmana ani dnes neexistuje jedna obecně přijímaná definice terorismu mezi jednotlivými americkými ministerstvy a vládními úřady. Každý z nich vyvinul svou vlastní sice podobně formulovanou definici, která ale zároveň odráží jejich specifické zájmy a potřeby. Tak například Ministerstvo zahraničí používá definici terorismu obsaženou v článku 22 Sbírký zákonů Spojených států amerických (*United States Code*), sekce 2656f(d), která označuje terorismus jako „úkladné, politicky motivované násilí zaměřené na civilní cíle páchané (subnacionálními) skupinami nebo tajnými agenty, většinou za účelem ovlivnění široké veřejnosti.“³ Mezinárodní terorismus pak v této definici znamená „terorismus týkající se občanů nebo území více než jedné země.“⁴ A mezinárodní teroristické skupiny jsou „jakékoli skupiny provozující nebo mající významné podskupiny provozující mezinárodní terorismus.“⁵ Tato definice je dále doplněna o poznámku, která vysvětluje, že „pro účely této definice zahrnuje termín ‚civilní‘ mimo civilistů také armádní zaměstnance, kteří jsou v době daného incidentu neozbrojeni a/nebo jsou postaveni mimo službu.“⁶

Federální úřad pro vyšetřování (FBI) definuje terorismus podle Federálního zákoníku (*Code of Federal Regulations*) jako „nezákonné použití síly nebo násilí proti

---

² ALEXANDER, Yonah. United States. In ALEXANDER, Yonah: *Counterterrorism Strategies: Successes and Failures of Six Nations*. Washington, D.C.: Potomac Books, Inc., 2006, s. 11.

³ HOFFMAN, Bruce. *Inside Terrorism*. New York: Columbia University Press, 2006, s. 31.

⁴ Článek 22 United States Code, sekce 2656f(d), dostupné z: <http://frwebgate.access.gpo.gov/cgi-bin/getdoc.cgi?dbname=browse_usc&docid=Cite:+22USC2656f> [cit. 10.4. 2008].

⁵ Ibid.

⁶ *Patterns of Global Terrorism 2003*. Washington, D.C.: U.S. Department of State, 2004, s. xii. Dostupné z: <<http://www.state.gov/documents/organization/31912.pdf>> [cit. 10.4.2008].

osobám či majetku za účelem zastrašit či donutit vládu, civilní obyvatelstvo, nebo některé jejich části, při prosazování politických nebo společenských cílů.“⁷

Zatímco Ministerstvo pro vnitřní bezpečnost uvádí, že terorismus je jakákoli aktivita, která zahrnuje činnosti, které „jsou lidskému životu nebezpečné nebo mají potencionálně destruktivní důsledky pro zásadní infrastrukturu či klíčové zdroje; a zároveň se musí jednat o činy mající v úmyslu (i) zastrašit či donutit civilní obyvatelstvo; (ii) ovlivnit politiku vlády zastrašováním či donucováním; nebo (iii) působit na výkon vlády způsobením hromadných ztát na životě a majtku, atentáty nebo únosy.“⁸

A Ministerstvo obrany pak definuje terorismus jako „záměrné použití nezákonného násilí nebo hrozby nezákonného násilí za účelem vštípení pocitu strachu; zaměřené na donucení či zastrašení vlád nebo společnosti ve snaze dosáhnout nejčastěji politických, náboženských nebo ideologických cílů.“⁹

Z tohoto výčtu definicí terorismu je tedy patrné, že není neobvyklé, aby jednotlivá ministerstva a úřady i v rámci jedné a té samé vlády hovořily o terorismu a jeho hrozbách odlišně.

V souvislosti s nejednotností definice terorismu pak vyvstává otázka vhodného přístupu k terorismu a jednotlivým teroristickým činům - tedy zda by měly být brány spíše za určitou formu málo intenzivní (*low intensity*) nekonvenční agrese nebo zda by měly být považovány za formu kriminální aktivity. V období před 11. zářím jednoznačně převládal druhý názor. I přes to, že se vyskytovaly občasné ojedinělé pokusy označit terorismus za válečný konflikt, jednotlivé americké vlády se vyhýbaly označení svého postoje k terorismu za „válečný“, a to zejména kvůli jeho právnímu kontextu a důsledkům, které by z tohoto označení vyplývaly. „A tak tedy tradiční zahraničně politické zájmy a cíle spojené s regionálními konflikty zatlačily do pozadí snahy o vytvoření protiteroristického koncepčního rámce Spojených států.“¹⁰

Byly to právě útoky z 11. září, které umožnily prezidentu Bushovi vyhlásit vůči terorismu válečný stav a začít prosazovat politiku známou jako „válka proti teroru“, která se stala hlavní prioritou jeho administrativy. Po 11. září 2001 tedy došlo k jednoznačné přeměně amerického postoje k terorismu od jeho vnímání jako

---

⁷ *Terrorism in the United States 2000/2001*. Washington, D.C.: U.S. Department of Justice, s. 3. Dostupné z: <http://www.fbi.gov/publications/terror/terror2000_2001.pdf> [cit. 10.4.2008].

⁸ HOFFMAN, Bruce, s. 31.

⁹ viz. Department of Defense Dictionary of Military and Associated Terms, heslo Terrorism, dostupné z: <<http://www.dtic.mil/doctrine/jel/doddict/data/t/05485.html>> [cit. 10.4. 2008].

¹⁰ ALEXANDER, Yonah, s. 13.

„kriminálního činu, který má být soudně potrestán bez ohledu na jeho motivy“¹¹ k oficiálnímu označení terorismu za formu válečného konfliktu, v němž se Spojené státy trvale nachází. Toto pojetí terorismu se tak tedy stalo klíčovou součástí nové americké globální strategie „války proti teroru“ a postavilo terorismus a jeho hrozby do centra pozornosti.

Následující kapitola se bude věnovat analýze vývoje jednotlivých protiteroristických strategií Spojených států, ke kterému docházelo zejména v průběhu 2. poloviny 20. století a který byl reakcí na zkušenosti s terorismem a teroristickými útoky doma i v zahraničí.

---

¹¹ WILCOX, Phillip C. United States. In ALEXANDER, Yonah. *Combating Terrorism: Strategies of Ten Countries*. Ann Arbor: University of Michigan Press, 2002, s. 25.

2. Protiteroristické strategie USA před 11. září 2001

I přes to, že terorismus nebyl, jak již bylo naznačeno výše, hlavním problémem, kterým by se jednotlivé prezidentské administrativy cíleně zabývaly, teroristické útoky na americké cíle v zahraničí a v menší míře také na domácí půdě se v průběhu 2. poloviny 20. století vyskytovaly se stoupající tendencí, a bylo proto nutné na ně určitým způsobem reagovat.

Tato kapitola tedy představí vytváření protiteroristických politik amerických vlád, a to nejprve stručně v období studené války, poté se zaměří na období Clintonovy administrativy a následně na postoje George W. Bushe k mezinárodnímu terorismu v období před 11. září 2001.

2.1 Vytváření protiteroristických strategií za studené války: od Cartera po Bushe st.

„Ačkoli čelily Spojené státy mezinárodnímu terorismu již od poloviny 60. let 20. století, teprve po Íránské krizi z roku 1979 se tato problematika stává pravidelnou součástí prezidentské agendy.“¹² Po napadení americké ambasády v Teheránu militantními studenty prezident Carter nejprve odmítl použití síly na záchranu diplomatů držených v zajetí. Avšak po šesti měsících neúspěšných pokusů, které zahrnovaly prosazení sankcí proti Íránu v OSN a postavení Íránu před Mezinárodní soudní dvůr, se Carter rozhodl zahájit vojenskou záchrannou akci. Tato akce však naneštěstí skončila mezinárodním fiaskem, které prodloužilo zajetí rukojmích na 444 dní a znamenalo pro Spojené státy nebyvalou politickou ostudu a ponížení. A tak když Ronald Reagan pronášel v roce 1981 svou inaugurační řeč (v jejímž průběhu byli propuštěni poslední z íránských rukojmích), „terorismus byl již pevně zakořeněn v myslích běžných Američanů“¹³. Nicméně terorismus byl stále viděn pouze ve světle studenoválečného konfliktu jako jeho jakýsi vedlejší efekt, který zmizí společně se Sovětským svazem, a jemuž tedy nebylo potřeba věnovat větší samostatnou pozornost.

„Teprve bombové útoky na americkou ambasádu a námořní základnu v Bejrútu v roce 1983, při kterých zahynulo 270 Američanů, přiměly vládu Spojených států, aby se poprvé v historii odhodlala vyvinout koherentnější a proaktivnější strategii řešící

---

¹² REES, Wyn, ALDRICH, Richard J. Contending Cultures of Counterterrorism: Transatlantic Divergence or Convergence? *International Affairs*. 2005, vol. 81, no. 5, s. 908.

¹³ NAFTALI, Timothy. *Blind Spot: The Secret History of American Counterterrorism*. New York: Basic Books, 2005, s. 116.

problematiku terorismu.¹⁴ Dvě vládní vyšetřovací komise byly ustanoveny bezprostředně po těchto Hizballáhem řízených útocích. První komise, zřízená v rámci Ministerstva obrany označila terorismus za formu válečného konfliktu a tím ho, alespoň z pohledu Ministerstva obrany, povýšila na jeden z prioritních bezpečnostních zájmů. Ve své závěrečné zprávě pak tato komise doporučila podniknout kroky vedoucí k vytvoření efektivní protiteroristické strategie. „Druhá komise, vedená bývalým ředitelem CIA Bobby Inmanem, doporučila masivní zvýšení bezpečnostních opatření na amerických ambasádách v zahraničí.“¹⁵ Následně byla v rámci Ministerstva zahraničí zřízena pozice velvyslance se zvláštním posláním, jehož hlavním úkolem měla být koordinace všech vládních protiteroristických akcí a iniciativ.

Avšak Reaganova administrativa nevěnovala těmto doporučením přílišnou pozornost a útoky Hizballáhu i dalších teroristických organizací na americké cíle pokračovaly. Dva z nich, únosy letu TWA 847 a výletní lodi Achille Lauro, ke kterým došlo v roce 1985, se staly podnětem pro vytvoření vládní Operační skupiny pro boj s terorismem (*Task Force on Combating Terrorism*), jejíž vedením byl pověřen viceprezident George H.W. Bush. „Výsledkem činnosti této skupiny mělo být vytvoření do té doby nejpodrobnější studie protiteroristické strategie Spojených států.“¹⁶

Ve své zprávě, předložené prezidentu Reaganovi v lednu 1986, navrhla tato skupina 44 doporučení týkající se mimo jiné nutnosti zlepšení spolupráce mezi jednotlivými ministerstvy a vládními agenturami, vytvoření jednotného zpravodajského centra věnujícího se pouze problematice terorismu či zpřísnění pohraničních kontrol. Vzhledem k narůstajícímu počtu únosů a tedy i amerických rukojmí v rukách teroristů se Operační skupina vyjádřila i k této problematice. Avšak její postoj zůstal pevný a jasně potvrdil a natrvalo ustálil dlouhodobý americký postoj, že Spojené státy nebudou ustupovat teroristům ani s nimi uzavírat jakékoli dohody.

Dalším důležitým nástrojem americké protiteroristické strategie v tomto období byl zákon *Omnibus Diplomatic Security and Antiterrorism Act* z roku 1986¹⁷, který „se stal nejkomplexnějším souborem nových a revidovaných zákonů“¹⁸. Tento zákon mimo jiné „rozšířil exteritoriální jurisdikci na všechny teroristické činy proti občanům nebo

---

¹⁴ ALEXANDER, Yonah, s. 27.

¹⁵ Ibid.

¹⁶ NAFTALI, Timothy, s. 177.

¹⁷ Podrobné shrnutí celého zákona je dostupné na stránkách Knihovny Kongresu Spojených států amerických: <<http://thomas.loc.gov/cgi-bin/bdquery/z?d099:HR04151:@@@D&summ2=m&>> [11.4. 2008].

¹⁸ NACOS, Brigitte L. *Terrorism and Counterterrorism: Understanding Threats and Responses in the Post-9/11 World*. New York: Longman Publishers, 2006, s. 166.

zájmům Spojených států amerických¹⁹. To mělo za následek rozmístění právních atašé FBI na americké ambasády v zahraničí, díky čemuž měla být zajištěna jejich větší bezpečnost.

Exploze amerického letadla letu PanAm 103 nad skotským Lockerbie v roce 1988 byla poté dalším zlomovým okamžikem, který významně ovlivnil formování protiteroristických strategií. Tato událost oživila zájem veřejnosti a její tlaky na nově nastupující vládu George H.W. Bushe, zejména na Federální úřad pro letectví (*Federal Aviation Agency*, FAA), aby přijala kroky vedoucí ke zlepšení bezpečnosti v civilní letecké dopravě.

Avšak ani v období administrativy George H.W. Bushe nebyla problematice terorismu věnována větší pozornost. Té se jí dostalo až po nástupu Billa Clintona a právě na postoje jeho administrativy bude zaměřena následující podkapitola.

2.2 Clinton a jeho boj s novým typem mezinárodního terorismu – al Kajdou

V průběhu 90. let 20. století došlo k velkému nárůstu počtu teroristických útoků na americké cíle doma i v zahraničí. Tyto útoky vzbudily pozornost jak americké veřejnosti, tak vládních úředníků a vedly k intenzivnímu a do té doby nevídanému vývoji amerických protiteroristických strategií. Je také důležité poukázat, že to byl zejména výskyt al Kajdy Usámy bin Ládina a její narůstající podíl na těchto útocích proti Spojeným státům a jejich zájmům, který přispěl k tomuto rozvoji amerických protiteroristických aktivit doma i v zahraničí.

V odpovědi na dvě nejvýznamnější události, bombový útok na Světové obchodní centrum z roku 1993 a útok na federální budovu v Oklahoma City z roku 1995, vydal prezident Clinton v roce 1995 prezidentskou směrnicí č. 39 (*Presidential Decision Directive*) nazvanou „U.S. Policy on Counterterrorism“²⁰. Tato směrnice ustanovila FBI jako hlavní instituci, která měla vyšetřovat útoky na americké občany na celém světě a zároveň prohlásila, že všechny teroristické útoky budou považovány za kriminální činy a také za potenciální ohrožení národní bezpečnosti. „Odhalování, odstrašování a prevence terorismu a dopadení teroristů“²¹ se měly stát hlavními způsoby boje s teroristickými hrozbami.

---

¹⁹ STEVEN, Graeme C. S., GUNARATNA, Rohan. *Counterterrorism: A Reference Handbook*. Santa Barbara: ABC-CLIO, Inc., 2004, s. 213.

²⁰ Odtajněné části této směrnice jsou dostupné z: <<http://www.fas.org/irp/offdocs/pdd39.htm>> [11.4. 2008].

²¹ WILCOX, Phillip C., s. 25.

Odhalení Operace *Bojinka* (al Kajdou plánovaný několikanásobný útok na dvanáct mezinárodních letů mezi Asií a Spojenými státy, doplněný o atentát na papeže Jana Pavla II. a prezidenta Clintona v lednu 1995) mělo za následek ustanovení Komise letecké bezpečnosti (*Commision on Aviation Safety and Security*) pod vedením viceprezidenta Ala Gorea. V závěrečné zprávě této komise se praví, že „ se hrozba terorismu změnila dvojitým způsobem. Za prvé, už se nejedná pouze o zámořské hrozby cizích teroristů. Obyvatelé a místa ve Spojených státech se dostali na seznam cílů potenciálních teroristických útoků, a zároveň někteří Američané vstoupili do řad teroristů. Druhou změnou je pak to, že vedle již dobře známých teroristických skupin se začínají objevovat teroristé, kteří pracují samostatně nebo v malých buňkách a kteří jsou ochotni obětovat při plnění svých plánů vlastní život“²². Komise dále poukázala na nutnost vytvoření trvalé federální iniciativy, jež by snižovala hrozby, které tento nový druh terorismu představuje.

Důležitým zákonem, který umožnil prosazení těchto jak politických, tak finančních kroků, byl tzv. *Anti-Terrorism Act* z roku 1996²³, jenž obsahoval mimo jiné následující opatření²⁴:

- schválení uvolnění 1 miliardy dolarů na financování federálních protiteroristických aktivit;
- usnadnění vystopování jednotlivých bomb k jednotlivým zločincům, kteří je vyrábějí, díky požadavku přidání chemického určovatele do některých chemických materiálů;
- ztížení získávání peněz potřebných k financování teroristických činů;
- zjednodušení procesu odsouzení a vyhoštění cizích teroristů;
- umožňuje prezidentu Spojených států odepřít zahraniční pomoc těm zemím, které podporují jakoukoli jinou zemi označovanou za stoupence terorismu;
- zvýšení trestů za zneužití výbušnin a dalších specifických teroristických trestných činů;
- umožňuje obětem teroristických útoků žalovat cizí státy, které jsou sponzory terorismu a

---

²² NAFTALI, Timothy, s. 258-259.

²³ Zákon v plném znění dostupný z: <http://frwebgate.access.gpo.gov/cgi-bin/getdoc.cgi?dbname=104_cong_public_laws&docid=f:publ132.104.pdf> [11.4.2008].

- rozšiřuje použití finančních zdrojů z fondů na odškodnění dle Zákona o obětech trestných činů (*Victims of Crime Act*) i na oběti teroristických činů.

V 90. letech byla také poprvé vytvořena spojitost mezi mezinárodním terorismem a zbraněmi hromadného ničení a „do roku 1998 se stala hrozba použití chemických, biologických a v menší míře jaderných zbraní hromadného ničení teroristy hlavním zdrojem obav v amerických protiteroristických kruzích“²⁵. Proto také nařídil prezident Clinton po bombových útocích al Kajdy na americké ambasády v Keni a Tanzanii v roce 1998 svržení raketových střel na farmaceutický závod v Súdánu, ve kterém měl být vyráběn nervový plyn VX, a na bin Ládinův tábor v Afghánistánu.

Ve stejném roce byla také vydána nová prezidentská směrnice PDD-62, která měla za cíl „znovu zdůraznit důležitost, kterou prezident Clinton připisoval nekonvenčním hrozbám doma i v zahraničí a posílit meziagenturní (mezivládní) spolupráci“²⁶. Touto směrnicí byl zároveň vytvořen úřad Národního koordinátora pro bezpečnost, ochranu infrastruktury a boj s terorismem. Národním koordinátorem byl jmenován Richard A. Clarke, který působil v Radě pro národní bezpečnost (*National Security Council*, NSC) již během vlády George H.W. Bushe. Clarke také navrhl celkovou řídicí strukturu obsaženou v prezidentské směrnicí. Podle ní „protiteroristické programy a bezpečnostní opatření USA měly mít deset složek a každý program měl mít jasně stanoveny, které ministerstvo či agentura za něj odpovídají“²⁷. Národní koordinátor měl dále dohlížet na připravenost a krizové řízení v případě útoku zbraněmi hromadného ničení.

V roce 2000 vydala Národní komise pro otázky terorismu (*National Commission on Terrorism*) zřízená v roce 1999 prezidentem Clintonem závěrečnou zprávu „Countering the Changing Threat of International Terrorism“, která obsahovala tyto klíčové závěry a doporučení²⁸:

- mezinárodní terorismus představuje pro Spojené státy čím dál tím nebezpečnější a obtížnější hrozbu;

---

²⁴ Podle ALEXANDER, Yonah, s. 29. Podrobné shrnutí celého zákona je dostupné na stránkách Knihovny Kongresu Spojených států amerických: <<http://thomas.loc.gov/cgi-bin/bdquery/z?d104:SN00735:@@D&summ2=m&>> [11.4. 2008].

²⁵ WILCOX, Phillip C., s. 32.

²⁶ 9/11 Commission Staff Statement No. 8. Counterterrorism before 9/11: National Policy Coordination. In *Understanding the War on Terror: A Foreign Affairs Book*. New York: Foreign Affairs, s. 168.

²⁷ CLARKE, Richard A. *Against All Enemies: Inside America's War on Terror*. New York: Free Press, 2004, s. 167.

²⁸ Podle ALEXANDER, Yonah, s. 31-32. Celá zpráva dostupná z: <<http://www.fas.org/irp/threat/commission.html>> [11.4. 2008].

- aby mohly Spojené státy tomuto rostoucímu ohrožení odpovídajícím způsobem čelit, musí zvýšit své úsilí;
- hlavní prioritou je prevence teroristických útoků. Zpravodajské a pořádkové služby musí plně využívat svých pravomocí při shromažďování informací o plánech a metodách teroristů;
- Spojené státy musí pevně prosazovat politiku cílenou proti státům, které podporují terorismus;
- teroristický útok zahrnující biologické bojové látky, smrtící chemikálie či jaderný nebo radioaktivní materiál, i přes to že by byl pouze částečně úspěšný, by měl vážné následky pro celou společnost; vláda proto musí dělat více pro všeobecnou připravenost na takovou událost;
- prezident a Kongres by měli reformovat systém hodnocení a přidělování prostředků vládních protiteroristických programů takovým způsobem, aby byly všechny programy jednotlivých institucí součástí komplexního plánu.

Avšak ani tato varování a doporučení navržená v Bremerově zprávě (nazvané podle předsedy Národní komise, ambasadora L. Paula Bremerera) nezabránila sebevražednému útoku al Kajdy na U.S.S. Cole v Adenském zálivu v říjnu 2000 ani dalším akcím al Kajdy, které vyvrcholily 11. září 2001.

Další podkapitola stručně představí protiteroristickou politiku nové administrativy George W. Bushe v prvních měsících jeho vlády.

2.3 Postoj George W. Bushe k mezinárodnímu terorismu v období před 11. září 2001

Nová administrativa prezidenta George W. Bushe ponechala Richarda Clarka a jeho protiteroristický tým v úřadě Národního koordinátora, avšak významně omezila jeho pravomoci a možnost přímé komunikace s prezidentem a jednotlivými ministry, tak jako tomu bylo za prezidenta Clintona. I přes snahy upozornit na hrozbu, kterou al Kajda pro Spojené státy představovala, se Clarkovi nepodařilo prosadit svolání schůze ministrů věnované al Kajdě na dříve než na 4. září 2001.²⁹ Bylo tedy jasné, že se ani v této administrativě nestane boj s terorismem hlavní prioritou.

---

²⁹ CLARKE, Richard A., s. 237.

Podle Stephena Zunese podnikla Bushova administrativa před 11. zářím několik kroků, které poškodily mezinárodní snahy v boji proti terorismu. „Během prvních devíti měsíců v úřadě prezident Bush znovu zdůraznil zamítavý postoj Spojených států vůči vytvoření Mezinárodního trestního dvora, opustil konferenci zaměřenou na posílení Konvence o biologických a toxických zbraních z roku 1972 a odmítl podporu snahám ostatních vyspělých zemí o zpřísnění omezení vůči daňovým rájům a praní peněz.“³⁰ Jeho administrativa také oslabilu snahu OSN o kontrolu transferu malých zbraní, čímž došlo k usnadnění přístupu teroristů k těmto zbraním.

Z výše popsaného charakteru vytváření protiteroristických strategií před 11. zářím, je patrné, že ačkoli byl fenomén mezinárodního terorismu a jeho hrozeb jednotlivým americkým vládám velmi dobře známý a hlasy upozorňující na nezbytnost vytvoření jednotné strategie a politiky boje proti němu nebyly ojedinělé, takováto strategie nebyla nikdy vytvořena a boj s terorismem představoval až jednu z posledních položek na seznamu amerických bezpečnostních priorit. Ani během vlády prezidenta Clintona, kdy byla otázkám mezinárodního terorismu a boji s ním věnována větší pozornost, nebyla prosazena dostatečná opatření, která by zabránila stupňujícím se útokům al Kajdy.

Teprve po 11. zářím došlo k extrémní kvalitativní i kvantitativní změně v americkém boji s mezinárodním terorismem. Jasný obrat v americkém přístupu k terorismu byl patrný již několik dnů po útocích. „Jelikož byla al Kajda označena odpovědnou za atentáty, vyhlásil prezident Bush 20. zářím 2001 ve svém projevu v Kongresu Spojených států válku jak této bin Ládínově síti, tak mezinárodnímu terorismu na celém světě.“³¹ Poprvé v historii tak Spojené státy americké oficiálně označily terorismus jako novou, do té doby nepoznanou, formu válečného konfliktu a postavily vytváření protiteroristických strategií na vrchol žebříčku svých priorit.

V odpovědi na útoky byla vytvořena mezinárodní koalice, která bojovala v prvním jednání této nové války proti teroru v Afghánistánu proti al Kajdě, která zde měla základny, a Talibanu, který byl již v před 11. zářím několikrát obviněn z poskytování záštity pro její operace. Druhým jednáním, avšak již ne tak jasně propojeným s mezinárodním terorismem, se stala invaze do Iráku v březnu 2003.

Na pozadí těchto mezinárodních událostí na domácí úrovni mezitím probíhala nejintenzivnější a nejrychlejší reforma protiteroristické politiky v americké historii.

---

³⁰ ZUNES, Stephen. U.S. Regional Security Policy in the Middle East. In LOVEMAN, Brian. *Strategy for Empire: U.S. Regional Security Policy in the Post-Cold War Era*. Lanham: SR Books, 2004, s. 237.

Bakalářská práce

Hlavními pilíři této reformy, kterým budou věnovány následující kapitoly, se staly: přijetí zákona *USA Patriot Act*, vytvoření Ministerstva pro vnitřní bezpečnost a restrukturalizace a reorganizace zpravodajských služeb.

---

³¹ ALEXANDER, Yonah, s. 33.

3. USA Patriot Act

Již během několika dnů po útocích „začala Bushova administrativa předkládat Kongresu Spojených států návrhy řady zákonů a nařízení, jejichž cílem bylo rozšířit policejní a vyšetřovací pravomoci a zlepšit tak možnosti boje proti terorismu“.³² O necelých šest týdnů později odsouhlasily drtivou většinou (357 k 66 ve Sněmovně reprezentantů a 98 k 1 v Senátu)³³ obě komory Kongresu Zákon sjednocující a posilující Ameriku poskytnutím vhodných prostředků potřebných k zastavení a bránění terorismu (*Uniting and Strengthening America by Providing Appropriate Tools Required to Intercept and Obstruct Terrorism Act*), tzv. *USA Patriot Act*³⁴. Dne 26. října 2001 vstoupil tento zákon oficiálně v platnost. Umožnil lepší „vybavenost vlády Spojených států k identifikaci, vyšetřování, pronásledování, zadržení, obžalobě a potrestání podezřelých teroristů“³⁵. Jeho hlavním cílem byla adaptace schopností a možností vlády, která by jí umožnila vyrovnat a přizpůsobit se teroristickým způsobům vedení asymetrického boje - jejich technologiím a složitým převodům peněz. Avšak již od svého přijetí se *USA Patriot Act* stal jedním z nejkontroverznějších zákonů s mnoha zarytými příznivci i odpůrci. Následující podkapitola nabídne přehled jednotlivých článků zákona a poté se zaměřím na jeho problematické a často kritizované aspekty.

3.1 Celkový přehled

USA Patriot Act je rozdělen do deseti článků, z nichž je každý dále rozčleněn na jednotlivé sekce. Následující přehled vychází z podrobné analýzy Charlese Doylea vytvořené pro Kongres Spojených států.³⁶

Článek I: Posilování domácí bezpečnosti vůči terorismu

Článek I vytváří Protiteroristický fond „hradící výdaje Ministerstva spravedlnosti spojené s (1) obnovou operačních kapacit zařízení poškozených nebo zničených teroristy; (2) prevencí, vyšetřováním a stíháním terorismu různými prostředky včetně vyplácení odměn; a (3) vyhodnocováním možných teroristických

---

³² NACOS, Brigitte L., s. 167.

³³ Celkový přehled hlasování dostupný z: <<http://clerk.house.gov/evs/2001/roll398.xml>> pro Sněmovnu reprezentantů a z:

<http://www.senate.gov/legislative/LIS/roll_call_lists/roll_call_vote_cfm.cfm?congress=107&session=1&vote=00313> pro Senát [1.5. 2008].

³⁴ Zákon v plném znění dostupný z: <http://frwebgate.access.gpo.gov/cgi-bin/getdoc.cgi?dbname=107_cong_public_laws&docid=f:publ056.107.pdf> [1.5. 2008].

³⁵ ALEXANDER, Yonah, s. 37.

³⁶ DOYLE, Charles. Terrorism: Section by Section Analysis of the USA Patriot Act. In EWING, Alphonse B. *The USA Patriot Act Reader*. New York: Nova Publishers, 2005, s.1-82.

hrozeb ohrožujících federálních zařízení³⁷. Dále tento článek zvyšuje finanční podporu Centru technologické podpory FBI, umožňuje pořádkovým službám požádat o vojenskou pomoc v případě pohotovostního stavu a rozvíjí iniciativu Národní operační skupiny pro vyšetřování elektronických trestných činů (*National Electronic Crime Task Force*). Také dává prezidentovi Spojených států pravomoci konfiskace majetku cizího státu nebo cizích státních příslušníků v případě útoku tohoto cizího státu nebo jeho občanů na Spojené státy.

Tento článek zároveň zakazuje jakoukoli diskriminaci Američanů arabského původu či muslimského vyznání.

Článek II: Posílení kontrolních procedur

Článek II bývá považován za nejkontroverznější část zákona. Obsahuje totiž ustanovení týkající se zlepšení vládních možností shromažďovat elektronické informace, která podle odpůrců zákona *Patriot Act* porušují občanská práva a svobody. Článek II doplňuje a pozměňuje zákon *Foreign Intelligence Surveillance Act*, FISA z roku 1978.

Tento článek tedy pokrývá všechny aspekty možného pozorování a sledování teroristů, lidí zapletených do počítačové kriminality a cizích špiónů. Opravňuje federální pořádkové služby k odposlechu telefonní, ústní i elektronické komunikace vztahující se jak k terorismu, tak počítačové kriminalitě (sekce 201 a 202). Odposlouchávání je ale možné pouze pokud se jedná o vyšetřování specifických závažných trestných činů, mezi které patří použití zbraní hromadného ničení či chemických zbraní, násilné teroristické činy přesahující národní hranice, finanční transakce se zeměmi podporujícími terorismus, materiální podpora teroristů a teroristických organizací a závažné případy počítačové kriminality. Článek také umožnil návazné odposlechy hovorů vztahujících se k jednotlivým teroristům a nikoli pouze určeným telefonním číslům, tak jako tomu bylo dříve (sekce 206). Ke zlepšení identifikace a sledování podezřelých osob také slouží opatření, které umožňuje vydání soudního příkazu kabelovým společnostem a poskytovatelům komunikačních služeb na poskytnutí informací o jejich zákaznících včetně jejich bankovních údajů, aniž by mohli své klienty o tomto jednání spravit (sekce 211).

Podmínky potřebné pro získání soudního povolení k použití zařízení identifikujících čísla odchozích (*pen register devices*) a příchozích (*track and trace devices*) hovorů jsou eliminovány pro případy sledující činnost cizích špiónů a lidí

---

³⁷ DOYLE, Charles, s. 3.

podílejících se na aktivitách souvisejících s mezinárodním terorismem. Použití těchto zařízení je rozšířeno i na moderní komunikační technologie – mobilní telefonní čísla, e-mailové adresy, internetové uživatelské účty, IP adresy, adresy počítačových sítí, atd. Zároveň je však jasně stanoveno, že tyto postupy nesmí porušovat první dodatek Ústavy Spojených států amerických ani jakkoli zachycovat či nahrávat obsah této komunikace (sekce 214 a 216).

Také systém vydávání zatykačů v případech týkajících se vyšetřování teroristických aktivit byl zjednodušen článkem II (sekce 219), a to rozšířením působnosti těchto zatykačů na celonárodní úroveň, která již tedy není omezena pouze na daný okres, jako tomu bylo do té doby.

Jedno ze zásadních opatření zákona *Patriot Act* je pak obsaženo v sekci 203 článku II, která umožňuje sdílení informací získaných od občanů Spojených států i jiných státních příslušníků při vyšetřování trestných činů týkajících se ochrany Spojených států proti cizímu útoku nebo jiných nepřátelských aktivit mezinárodního terorismu mezi zpravodajskými službami a federálními pořádkovými službami.

V předposlední sekci (224) článku II je obsažena klauzule o zániku platnosti šestnácti jeho sekcí k 31. prosinci 2005.³⁸

Článek III: Zákon o potírání praní špinavých peněz a protiteroristickém financování

Článek III je, jak napovídá jeho název, zároveň také samostatným zákonem schváleným Kongresem primárně zaměřeným na prevenci, odhalení a potrestání mezinárodního financování terorismu.

Tento článek je rozdělen do tří částí. První část nazvaná Mezinárodní opatření proti praní špinavých peněz a související protiopatření bojuje proti jednomu z hlavních způsobů financování teroristických organizací pomocí vytvoření speciálních nařízení. Mezi ně mimo jiné patří posílení pravomocí ministra financí je zavádět a prosazovat (sekce 311), dále pak tlak na domácí i zahraniční bankovní instituce, aby přijaly tato opatření a například zpřísnily kontrolu identifikace svých klientů (sekce 326), dále omezení nebo zákaz určitých typů bankovních účtů, regulace zahraničních zájmů finančních institucí, vytvoření trestní odpovědnosti v případě porušení těchto opatření (sekce 329) a podpora ohlašování podezřelých transakcí a spolupráce bankovních institucí s vládou.

---

³⁸ Více k problematice této zánikové klauzule a prodloužení zákona *USA Patriot Act* v podkapitole 3.3.

Druhá část článku III je složena z dodatků a vylepšení Zákona o bankovním tajemství. Tato část rozšiřuje pravomoci kontroly a vyšetřování praní peněz federálními pořádkovými službami. Zjednodušuje proces ohlašování podezřelých transakcí a tím i usnadňuje přístup k finančním záznamům (sekce 351, 356, 358, 359). Vytváří programy proti praní špinavých peněz (sekce 352), snaží se o zlepšení definice strategie proti praní špinavých peněz (sekce 354), zvyšuje tresty za praní špinavých peněz a zlepšuje ochranu federálních rezervních bank.

Třetí část článku III je věnována zločinům narušování peněžního oběhu a ochraně proti nim. Snaží se o zabránění pašování velkého množství hotových peněz (sekce 371) a padělání peněz (sekce 374 a 375).

Článek IV: Ochrana hranic

Článek IV stanoví ve své první části opatření pro ochranu severní hranice Spojených států. Ve druhé části zpřísňuje imigrační a případná deportační pravidla a pravidla pro cestování do Spojených států, např. umožňuje focení a snímání otisku všech cizinců přijíždějících do USA (sekce 405). Ve třetí části jsou určena pravidla imigračních výhod pro oběti terorismu, které nejsou občany Spojených států amerických (osob s trvalým pobytem nebo o něj žádající či legálně pracující a jejich rodiny), avšak jejich život byl teroristickými útoky významně (smrt, zranění, atp.) ovlivněn.

Tento článek také obsahuje často kritizované opatření možnosti zadržení podezřelých teroristů až na sedm dní bez obvinění z trestného činu, pokud je prokázáno zapojení podezřelých do akcí ohrožujících národní bezpečnost Spojených států nebo tito podezřelí podléhají deportaci či jim nebyl umožněn vstup do země z důvodu terorismu, špionáže, sabotáže nebo pobuřování. Každých šest měsíců po obvinění je pak nutné přezkoumat, zda by propuštění podezřelého i nadále představovalo nebezpečí pro národní bezpečnost (sekce 412).

Článek V: Odstraňování překážek vyšetřování terorismu

Článek V upravuje a posiluje vyšetřovací pravomoci pořádkových služeb v případech vztahujících se k teroristickým hrozbám. Vytváří program vyplácení odměn vedoucích k dopadení teroristů (sekce 501 a 502), upravuje podmínky spolupráce a sdílení informací mezi jednotlivými pořádkovými službami a agenturami (sekce 504 a 505), rozšiřuje jurisdikci Tajné služby (*Secret Service*) (sekce 506) a vyhrazuje povinnost vzdělávacích institucí vydat záznamy o jejich studentech (sekce 508).

Článek VI: Zaopatření obětí terorismu, ochránců veřejné bezpečnosti a jejich rodin

Článek VI má dvě části, první určuje pravidla pomoci příslušníkům pořádkových služeb nebo jejich rodinám v případě jejich úmrtí nebo vážného zranění při výkonu služby. Druhá část je pak tvořena dodatky Zákona o obětech trestných činů (*Victims of Crime Act*) z roku 1984.

Článek VII: Zintenzivnění sdílení informací pro zajištění ochrany zásadní infrastruktury

Sekce 701 článku VII umožňuje rozšíření a usnadnění výměny informací mezi federálními, státními a místními pořádkovými službami pomocí Regionálního systému sdílení informací (*Regional Information Sharing System*).

Článek VIII: Posílení trestního práva proti terorismu

Článek VIII vytváří a upravuje stávající legislativu trestního práva vztahujícího se k terorismu. Nově definuje teroristické útoky na systémy hromadné dopravy (sekce 801) a také redefinuje samotnou definici domácího terorismu tak, aby výčet teroristických aktivit zahrnoval masové ničení i atentáty a únosy (sekce 802).

Článek také rozšiřuje teritoriální jurisdikci Spojených států i na oblasti v zámoří, které jsou využívány americkými vládními institucemi a jejich zaměstnanci (sekce 804). Dále pak staví mimo zákon jakoukoli podporu teroristům, ať již ukrývání (sekce 803), tak i materiální pomoc (sekce 805 a 807). Také postihuje zneužití biologických zbraní, kyberterorismus, teroristické útoky na hromadnou dopravu a zločiny spáchané na palubách letadel v jurisdikci Spojených států (sekce 808), určuje maximální tresty pro zločiny související s terorismem (sekce 810 a 811) a zvláštní dohled nad již propuštěnými teroristy (sekce 812). V neposlední řadě tento článek také označuje teroristické aktivity jako činy organizovaného vyděračství (sekce 813).

Článek IX: Zlepšení zpravodajské činnosti

Článek IX je dodatkem Zákona o národní bezpečnosti (*National Security Act*) z roku 1947. Instruuje Ředitele Ústředního zpravodajství (*Director of Central Intelligence*, DCI), který je zároveň ředitelem Ústřední zpravodajské agentury (*Central Intelligence Agency*, CIA), aby stanovil priority a požadavky týkající se zahraniční zpravodajské činnosti shromážděné v rámci zákona *Foreign Intelligence Surveillance Act*, avšak zároveň požaduje jeho spolupráci s ministrem spravedlnosti na zajištění vhodného a efektivního šíření informací získaných pozorováním a

osobními prohlídkami (sekce 901). Získávání informací o teroristech a teroristických organizacích by se mělo stát hlavním cílem zpravodajských složek (sekce 903). Ředitel CIA společně s ředitelem FBI by se měli zasadit o vytvoření Národního virtuálního překladatelského centra (*National Virtual Translation Center*), které by mělo na starosti včasné překlady informací získaných zahraniční zpravodajskou činností (sekce 907). Dále tento článek ukládá povinné školení vládních i místních úředníků v souvislosti s využíváním informací zahraniční zpravodajské činnosti (sekce 908).

Článek X: Ostatní

Článek X poté předkládá ostatní a doplňující ustanovení, která nezapadají do předchozích částí zákona.

3.2 Problematické aspekty zákona USA Patriot Act

Ačkoli není mnoho opatření uvedených v platnost zákonem *Patriot Act* ani trochu kontroverzních, i přes to je tento zákon v některých svých návrzích radikální a vyvolává řadu emocionálních reakcí. A tak „třebaže jsou v něm obsaženy záruky dodržování občanských práv, jeho kritici tvrdí, že zachází ve svých opatřeních příliš daleko. A na druhou stranu, ačkoli ustanovuje mnoho návrhů Ministerstva spravedlnosti na zlepšení situace a prevence, jeho příznivci jsou znepokojeni, že nejde dostatečně daleko“³⁹.

Podle Nancy Chang zákon *USA Patriot Act* útočí na soukromí občanů Spojených států trojím způsobem: „Za prvé, zákon dává exekutivě bezprecedentní a do velké míry nekontrolované pozorovací a sledovací pravomoci. Za druhé, umožňuje federálním pořádkovým agenturám obcházet podmínku čtvrtého dodatku Ústavy na prokázání zdůvodněných zjištění (*probable cause*) při obstarávání odposlechů a pátrání, jejichž hlavním cílem je získání zahraničních zpravodajských informací. Za třetí, zákon povoluje sdílení informací z kriminalistických a zpravodajských operací, a tudíž otevírá dveře oživení domácí špionáže CIA.“⁴⁰

Také autoři David Cole and James Dempsey tvrdí, že „Patriot Act zásadně změnil rozložení pravomocí vlády, a to takovým způsobem, který prakticky zaručuje

---

³⁹ NACOS, Brigitte L., s. 168.

⁴⁰ CHANG, Nancy. The USA Patriot Act: What's So Patriotic about Trampling the Bill of Rights? In HOWARD, Russell D., FOREST, James J.F., MOORE, Joanne C. *Homeland Security and Terrorism: Readings and Interpretations*. New York: McGraw-Hill, 2006, s. 372.

opakování nejhoršího zneužívání pravomocí pořádkových služeb z minulosti⁴¹. Upozorňují na praktiky FBI, která již několikrát v minulosti využila takovýchto pravomocí k prosazování politické moci a porušování občanských práv.

Nancy Chang kritizuje zejména sekci 213, která umožňuje federálním agentům provést tajné prohledání domu či kanceláře bez předchozího uvědomění podezřelého o takovémto kroku na základě soudního příkazu, čímž podle ní dochází k porušení Ústavy Spojených států.⁴²

Problematickou se také ukázala sekce 215 a v ní obsažený dodatek zákona *Foreign Intelligence Surveillance Act* rozšiřující původní opatření, které umožnilo vydání soudního příkazu na přístup k záznamům z hotelů, leteckých společností, bezpečnostních schránek nebo autopůjčoven týkajících se podezřelých vyšetřovaných v souvislosti se zahraniční špionáží nebo zapojením do mezinárodního terorismu, na přístup k jakémukoli hmatatelnému předmětu či záznamu bez ohledu na to, kdo jej vlastní. V tomto ohledu vyvolala rozsáhlou debatu Asociace amerických knihoven (*American Library Association*, ALA), která ve své rezoluci⁴³ označuje „sekce zákona *USA Patriot Act* za přítomnou hrozbu ústavním právům a právům na soukromí čtenářů“. A to z toho důvodu, že mezi ony „jakékoli hmatatelné předměty“ patří i záznamy o výpůjčkách a používání knihovnických počítačů.

Mohutná kritika se snesla také na článek IV, a to především na sekce upravující možnosti deportace a zadržení imigrantů podezřelých z teroristické činnosti nebo spolupráce s teroristickými organizacemi.⁴⁴

I přes fakt, že se „*Patriot Act* stal zásadním faktorem snížení dlouhodobě stojící ‚zdi‘ mezi zpravodajskými a pořádkovými složkami“⁴⁵ a umožnil tak lepší spolupráci mezi těmito složkami, jsou sekce upravující vzájemné sdílení informací (zejména sekce 203) kritizovány pro nedostatečnou soudní kontrolu tohoto sdílení.

Diskuze a debaty provázely i vypršení působnosti sekcí článku II a následnému prodloužení jejich platnosti, kterému bude věnována následující část.

---

⁴¹ COLE, David, DEMPSEY, James X. *Terrorism and the Constitution: Sacrificing Civil Liberties in the Name of National Security*. New York: New Press, 2002, s. 167.

⁴² CHANG, Nancy, s. 372.

⁴³ *Resolution on the USA Patriot Act and Related Measures That Infringe on the Rights of Library Users*, přijatá Asociací amerických knihoven 29.1. 2003. Dostupná z: <http://www.ala.org/Template.cfm?Section=ifresolutions&Template=/ContentManagement/ContentDisplay.cfm&ContentID=11891> [cit. 7.5. 2008].

⁴⁴ Viz. výše 4.1 Celkový přehled, Článek IV.

⁴⁵ HORNBARGER, Chris. *National Strategy: Building Capability for the Long Haul*. In HOWARD, Russell D., FOREST, James J.F., MOORE, Joanne C. *Homeland Security and Terrorism: Readings and Interpretations*. New York: McGraw-Hill, 2006, s. 299.

3.3 Prodloužení platnosti

Sekce 224 zákona *USA Patriot Act* obsahovala tzv. zánikovou klauzuli k 31. prosinci 2005 pro těchto šestnáct sekcí: „201 (odposlouchávání v případech souvisejících s terorismem), 202 (odposlouchávání v případech počítačové kriminality), 203b (sdílení odposlouchávaných informací), 203d (sdílení zahraničních zpravodajských informací), 204 (výjimky ze Zákona *Foreign Intelligence Surveillance* pro použití přístrojů pro identifikaci příchozích a odchozích hovorů), 206 (návazné odposlechy), 207 (potvrzení pravidel pozorování zahraničních špiónů dle zákona FISA), 209 (zabavení hlasových zpráv na základě soudního zatykače), 212 (odhalení a zpřístupnění elektronické komunikace v naléhavých případech), 214 (oprávnění pro použití přístrojů pro identifikaci příchozích a odchozích hovorů), 215 (rozšíření zákona FISA na přístup k jakémukoli hmatatelnému předmětu či záznamu), 217 (stíhání osob narušujících a zneužívajících počítačovou komunikaci), 218 (účel zatykačů vydaných na základě zákona FISA), 220 (federální příkazy k prohlídce elektronických důkazů), 223 (občanskoprávní odpovědnost a narušení soukromí), 225 (imunita poskytovatelů komunikačních služeb při narušení soukromí při plnění občanskoprávní odpovědnosti)“.⁴⁶

Již v průběhu roku 2005 došlo ke slyšením v Kongresu a expertním debatám o prodloužení platnosti těchto končících opatření. V červenci 2005 pak prošel oběma komorami Kongresu první reautorizační zákon *USA Patriot Improvement and Reauthorization Act*. Druhý reautorizační zákon, *USA Patriot Act Additional Reauthorizing Amendments*, byl Kongresem přijat v únoru 2006. Oba zákony pak vstoupily v platnost podpisem prezidenta Bushe dne 9. března 2006.

Tyto reautorizační zákony „učinily trvalými čtrnáct z šestnácti dočasných sekcí a vytvořily novou zánikovou klauzuli k 31. prosinci 2009 pro zbylé dvě z nich, sekce 206 a 215 (návazné odposlechy a soudní příkazy pro jakékoli obchodní a hmatatelné záznamy)“.⁴⁷ Dále pak zpřísnily soudní kontrolu uplatňování sekcí 206 a 215 a mimo jiné zlepšily procedurální ochranu a kontrolu vydávání příkazů tajných prohlídek bez předchozího uvědomění podezřelého.

---

⁴⁶ DOYLE, Charles. *USA Patriot Act Sunset: Provisions that Expire on December 31, 2005*. In EWING, Alphonse B.. *The USA Patriot Act Reader*. New York: Nova Publishers, 2005, s. 91.

⁴⁷ YEH, Brian T., DOYLE, Charles. *USA Patriot Improvement and Reauthorization Act of 2005: A Legal Analysis*. Washington D.C.: Congressional Research Service, 2006, s. 1. Zpráva pro Kongres Spojených států amerických dostupná z: <<http://fas.org/sgp/crs/intel/RL33332.pdf>> [cit. 7.5. 2008].

I přes to, že Kongres vzal v úvahu problematiku sporných opatření, se opět vyskytla kritika zákona *Patriot Act* a jeho dopadu na občanská práva a svobody. Je jasné, že *Patriot Act* představuje jakýsi posun směrem k posilování národní bezpečnosti, a to i za cenu potencionální ztráty určitých svobod, avšak podle Rogera Goldena „většina Američanů je ochotná tento posun akceptovat“⁴⁸.

Zákon *USA Patriot Act* byl prvním krokem Bushovy administrativy ve vytváření jednotné protiteroristické politiky Spojených států. I přes některé své nedostatky se stal jednou z nejzásadnějších součástí schopnosti vlády zabránit opakování 11. září. Dal prvotní právní základ dalším reformám. Zejména sekce 203 článku II, která umožnila sdílení zpravodajských informací, se stala důležitou pro další dva pilíře této nové strategie, které budou představeny v následujících kapitolách.

---

⁴⁸ GOLDEN, Roger Dean. What Price Security? The USA Patriot Act and America's Balance Between Freedom and Security. In HOWARD, Russell D., FOREST, James J.F., MOORE, Joanne C.. *Homeland Security and Terrorism*:

4. Ministerstvo pro vnitřní bezpečnost (Department of Homeland Security, DHS)

Za druhý zásadní pilíř nové americké protiteroristické strategie je možné označit vytvoření Ministerstva pro vnitřní bezpečnost, které bývá často nazýváno nejvýznamnější přeměnou vlády Spojených států od roku 1947, kdy prezident Harry S. Truman spojil Zákonem o národní bezpečnosti (*National Security Act*) několik součástí ozbrojených sil Spojených států pod Ministerstvo obrany (název *Department of Defense* od roku 1949), aby tak zlepšil koordinaci národní obrany proti vojenským hrozbám.⁴⁹

Ačkoli se již v průběhu 2. pol. 90. let 20. století vyskytly hlasy (např. již zmíněná Bremerova zpráva či zpráva tzv. Hart-Rudmanovy komise o národní bezpečnosti Spojených států v 21. století) volající po „rozsáhlých reformách americké bezpečnosti, obranné politiky a praktik vnitřní bezpečnosti, které by byly vhodnou odpovědí na existenci nových teroristických hrozeb“⁵⁰, teprve až události z 11. září umožnily tuto požadovanou změnu v americké exekutivě.

Tato kapitola se nejprve zaměří na kroky Bushovy administrativy po útocích z 11. září, jejichž vyústěním bylo vytvoření Ministerstva pro vnitřní bezpečnost, další část představí organizační složení DHS, jeho úlohu a cíle, a poslední část bude poté věnována problematikým a často kritizovaným aspektům souvisejícím s vytvořením a činností této instituce.

4.1 Reorganizace domácí bezpečnosti po 11. září 2001

Ani ne jeden měsíc po útocích z 11. září podnikl prezident Bush první kroky k vytvoření jednotné politiky a strategie vnitřní bezpečnosti Spojených států. Dne 8. října 2001 jmenoval Toma Ridge, bývalého guvernéra Pensylvánie, tajemníkem prezidenta pro vnitřní bezpečnost (Assistant to the President for Homeland Security) a zároveň ředitelem nově ustanovené Kanceláře pro vnitřní bezpečnost (*Office of Homeland Security*, OHS). Hlavním úkolem Kanceláře pro vnitřní bezpečnost „bylo vyvinutí a koordinace zavedení jednotné národní strategie, která by ochránila Spojené státy před teroristickými hrozbami a útoky. Jejím cílem byla koordinace snah výkonné

Readings and Interpretations. New York: McGraw-Hill, 2006, s. 410.

⁴⁹ Tento názor je možné nalézt jak na stránkách Ministerstva pro vnitřní bezpečnost <http://www.dhs.gov/xabout/history/gc_1206633633513.shtm> [cit.10.5. 2008], tak je také obecně přijímaný mnoha autory mimo jiné např. NACOS, Brigitte, s. 200 nebo HAYNES, Wendy. Seeing around Corners: Crafting the New Department of Homeland Security. *Review of Policy Research*. 2004, vol. 21, no. 3, s. 369.

⁵⁰ GOURÉ, Daniel. Homeland Security. In KURTH CRONIN, Audrey, LUDES, James M. *Attacking Terrorism: Elements of a Grand Strategy*. Washington, D.C.: Georgetown University Press, 2004, s. 261.

složky o odhalení, připravení se na, prevenci před, ochranu proti, odpověď na a vyrovnání se s teroristickými útoky na Spojené státy.“⁵¹

Na konci října 2001 vytvořil prezident Bush Radu pro vnitřní bezpečnost (*Homeland Security Council, HSC*), jejíž předsedou se rovněž stal Tom Ridge a jejímiž členy byli mimo jiné prezident, viceprezident, ministři financí, obrany, spravedlnosti, zdravotnictví, dopravy, ředitel Federální agentury pro řízení záchranných prací (*Federal Emergency Management Agency, FEMA*), ředitel FBI a ředitel CIA. Činnost Rady měla poukázat na zásadní důležitost ochrany americké bezpečnosti, která vyžaduje spolupráci napříč celým spektrem federálních, státních i místních úřadů a agentur.

Avšak model „tzv. prezidentského poradce se brzy ukázal jako nedostačující. Zejména kritické hlasy v Kongresu poukazovaly na základní slabost Ridgeova postu. Bez pravomoci vytvářet rozpočet, argumentovaly, bude tento ‚car vnitřní bezpečnosti‘ postrádat potřebné lidské a finanční zdroje, a tudíž nebude mít žádnou možnost prosadit svá rozhodnutí a bude se muset spoléhat zejména na své přesvědčovací schopnosti, třebaže se bude jednat o důvěryhodného poradce s neomezeným přístupem k prezidentu Bushovi.“⁵² Na druhé straně se také objevily obavy z přílišného Ridgeova vlivu a neschopnosti Kongresu kontrolovat jeho rozhodnutí a opatření, pokud by jeho funkce zůstala pouze v rámci prezidentské pravomoci. Tyto obavy dovedly demokratického senátora Josepha Liebermana k tomu, že v květnu 2002 přednesl v Kongresu návrh zákona na vytvoření nového ministerstva věnujícího se otázkám vnitřní bezpečnosti a sjednocujícího dosavadní vládní činnost v této oblasti. Prezident Bush sice dříve takovouto zásadní změnu ve složení vlády odmítnul, ale jelikož tato změna byla již nevyhnutelná, představil o měsíc později svůj vlastní návrh zákona na vytvoření tohoto zvláštního ministerstva, aby si „udržel vliv nad strukturou nového vládního rezortu“⁵³.

Proto prezident Bush ve svém projevu k americkému národu 6. června 2002⁵⁴ zdůraznil nutnost zásadní reorganizace vlády vytvořením Ministerstva pro vnitřní bezpečnost, které mělo vládě umožnit lépe čelit novým hrozbám 21. století. Dále také v tomto projevu představil novou národní strategii pro vnitřní bezpečnost připravenou Ridgeovým týmem z Kanceláře pro vnitřní bezpečnost, jejíž základní součástí bylo právě vytvoření tohoto ministerstva.

---

⁵¹ ALEXANDER, Yonah, s. 38.

⁵² CONLEY, Richard S. Reform, Reorganization, and the Renaissance of the Managerial Presidency : The Impact of 9/11 on the Executive Establishment. *Politics & Policy*. 2006, vol. 34, no. 2, s. 317.

⁵³ Ibid.

⁵⁴ Přepis projevu *Remarks by the President in Address to the Nation* předneseného 6.6. 2002 dostupný z: <<http://www.whitehouse.gov/news/releases/2002/06/20020606-8.html>> [11.5.2008].

Národní strategie pro vnitřní bezpečnost vydaná 16. července 2002 předložila tři hlavní cíle boje proti terorismu na domácí úrovni: „(1.) předcházet a zabránit teroristickým útokům na Spojené státy; (2.) snížit americkou zranitelnost vůči terorismu; a (3.) minimalizovat škody a zajistit obnovu, pokud nějaké útoky nastanou.“⁵⁵ V tomto dokumentu byl také vytvořen rámec šesti klíčových oblastí, do kterých byla strategie rozdělena. Jednalo se o následující oblasti, z nichž první tři byly zaměřeny na prosazování prvního cíle prevence terorismu, další dvě na druhý cíl snižování národní zranitelnosti a poslední oblast byla zaměřena na minimalizaci škod a následnou obnovu:

- oblast *zpravodajství a varování*, která zahrnovala vytvoření integrovaného celovládního přístupu k podmínkám, shromažďování, analýze, předkládání a šíření informací z tajných i otevřených zdrojů;
- oblast *zabezpečení hranic a dopravy*, která usilovala o zabránění vstupu teroristů a teroristického materiálu do země, a tudíž o vytvoření propojeného systému hraniční kontroly a kontroly dopravních sítí;
- oblast *domácí protiteroristické politiky*, která byla zaměřena na podpoření pokračujících i nových snah zpravodajských a pořádkových složek o odhalení teroristů a jejich stoupenců, zabránění dalším útokům na Spojené státy a zatčení a odsouzení těchto osob;
- oblast *ochrany kritické infrastruktury a klíčových zařízení*, která zahrnovala přesné a kompletní vyhodnocení a určení důležitosti jednotlivých součástí infrastruktury Spojených států, a to včetně virtuálních sítí, vytvoření národního plánu ochrany infrastruktury a využití nejlepších analytických a modelovacích nástrojů pro vývoj efektivních řešení pro tuto ochranu;
- oblast *obranu proti katastrofickým hrozbám*, byla primárně zaměřena na odhalování, obranu a řízení záchranných prací při potencionálním teroristickém použití zbraní hromadného ničení; a
- oblast *pohotovostní připravenosti a reakce*, jejímž hlavním cílem bylo vytvoření jednotného systému minimalizace škod a rychlé koordinace reakce a odpovědi na teroristické útoky i jiné katastrofické události, které mohou nastat.

---

⁵⁵ *National Strategy for Homeland Security*. Washington, D.C.: White House, Office of Homeland Security, 2002, s. 3. Dokument dostupný z : <http://www.whitehouse.gov/homeland/book/nat_strat_hls.pdf> [cit. 11.5. 2008].

Hlavním úkolem budoucího Ministerstva pro vnitřní bezpečnost bylo podle Národní strategie pro vnitřní bezpečnost poskytnutí zastřešujícího a sjednocujícího prvku pro všechny tyto návrhy, a to mimo jiné předpokládaným vytvořením Divize analýzy informací a ochrany infrastruktury, přesunutím hlavních úřadů a agentur hraniční a dopravní bezpečnosti pod jeho pravomoc, pověřením odpovědností za jednotný systém ochrany infrastruktury a také konsolidací jednotlivých federálních plánů reakce na pohotovostní situace.

Tyto a mnoho dalších návrhů vešly v platnost přijetím Zákona o vnitřní bezpečnosti (*Homeland Security Act*)⁵⁶ 25. listopadu 2002, který potvrdil vznik Ministerstva pro vnitřní bezpečnost spojením 22 vládních agentur a úřadů s dohromady cca 170 tisíci zaměstnanci. Ministrem pro vnitřní bezpečnost (*Secretary of Homeland Security*) byl prezidentem Bushem opět jmenován Tom Ridge a ministerstvo zahájilo svou činnost 1. března 2003. Stalo se tak v pořadí patnáctým a dle velikosti třetím největším ministerstvem vlády Spojených států amerických.⁵⁷

4.2 Organizační složení Ministerstva pro vnitřní bezpečnost

Prvním Ridgeovým úkolem na postu ministra bylo vytvoření organizační struktury nového ministerstva. To bylo původně rozděleno do pěti ředitelství (*directorates*), z nichž čtyři hlavní operační ředitelství přímo odpovídaly čtyřem z šesti výše představených klíčových oblastí Národní strategie pro vnitřní bezpečnost. Každé z ředitelství bylo řízeno jednotlivými náměstkyněmi ministra (*undersecretaries*). Následující přehled jednotlivých ředitelství vychází z analýzy Philipa B. Purpury a Wendy Haynes.⁵⁸ V Příloze 1 je zobrazen přehledný diagram tohoto původního organizačního složení včetně jednotlivých úřadů a agentur, které byly pod ministerstvo zahrnuty.

Správní ředitelství (*Management Directorate*)

Management Directorate byl pověřen administrativní podporou ministerstva, mezi jinými např. tvorbou rozpočtu, účetnictvím, lidskými zdroji, atd.

Ředitelství bezpečnosti hranic a dopravy (*Border and Transportation Security Directorate, BTS*)

Hlavním cílem *BTS Directorate* byla ochrana vzdušných, pozemních a vodních hranic Spojených států a dopravních sítí. Dalším úkolem byla kontrola imigračních

---

⁵⁶ Zákon v plném znění dostupný z: <http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/hr_5005_enr.pdf> [11.5. 2008].

⁵⁷ PURPURA, Philip B.. *Terrorism and Homeland Security: An Introduction with Applications*. Boston: Elsevier Butterworth-Heinemann, 2007, s. 129.

⁵⁸ PURPURA, Philip B., s. 130-132 a HAYNES, Wendy, s. 370.

pravidel a nařízení, poskytování občanství a imigračních služeb a vytvoření administrativních pravidel vízové a další vstupní politiky.

Ředitelství pohotovostní připravenosti a reakce (*Emergency Preparedness and Response Directorate, EP&R*)

Hlavní součástí *EP&R Directorate* se stala Federální agentura pro řízení záchranných prací (*Federal Emergency Management Agency, FEMA*) a jeho povinností byla příprava a vytvoření národního reakčního plánu na případné přírodní a teroristy způsobené katastrofy a vybudování efektivního národního systému řízení záchranných prací.

Ředitelství analýzy informací a ochrany infrastruktury (*Information Analysis and Infrastructure Protection Directorate, IAIP*)

IAIP Directorate měl na starosti zejména sdílení a analýzu informací o teroristických hrozbách získaných pořádkovými a zpravodajskými agenturami a jejich využití při určování a vyhodnocování jednotlivých hrozeb a dalším šíření, a také správu používání pětibarevného systému kódů pohotovosti. Dalším úkolem pak byla ochrana klíčové infrastruktury a kyberprostoru.

Ředitelství vědy a technologií (*Science and Technology Directorate, S&T*)

S&T Directorate se zabýval zejména výzkumem a vývojem zaměřeným na prevenci a zmírnění účinků chemických a biologických zbraní a zbraní hromadného ničení, jedná se tedy např. o vývoj vakcín, protilátek, způsobů určení charakteristických znaků, terapie, technologií. Jednalo se zejména o podporu soukromých výzkumů formou grantů.

Další důležité součásti působící mimo ředitelství

V rámci reformy vnitřní bezpečnosti došlo k zahrnutí také dalších federálních agentur a úřadů pod hlavičku ministerstva. Avšak tyto agentury stály již mimo výše zmíněná ředitelství a podléhaly přímo ministroví. Mezi nejdůležitější patří Pobřežní hlídka (*U.S. Coast Guard*) a Tajná služba (*Secret Service*).

V roce 2004 však zpráva Heritage Foundation „DHS 2.0: Rethinking the Department of Homeland Security“, která obsahovala závěry uskupení expertů sledujícího organizaci a činnost ministerstva, upozornila na nutnost „reformy současné organizace ministerstva, jelikož spoutává možnosti vedení ministerstva a zabraňuje mu v jeho snahách o efektivní fungování systému vnitřní bezpečnosti. Organizace je

zatížena přílišnou byrokracií a chybí zde struktura pro strategické myšlení a vytváření nové politiky⁵⁹.

Po prezidentských volbách v roce 2004 se Tom Ridge rozhodl rezignovat na post ministra pro vnitřní bezpečnost a na jeho místo byl jmenován soudce Michael Chertoff, který v červenci 2005 ohlásil „zahájení komplexní revize organizace, činnosti a politiky ministerstva“⁶⁰, tedy tzv. Revize druhého stupně (*Second Stage Review*, 2SR). Výstupem tohoto procesu byla tzv. šestibodová agenda přeměny organizačního složení a činnosti ministerstva, jejíž cílem bylo „(1.) zvýšení celkové připravenosti, zejména na katastrofické události; (2.) zlepšení systémů bezpečnosti dopravy tak, aby byl pohyb osob a zboží bezpečnější a efektivnější; (3.) posílení kontroly a zabezpečení hranic a reforma imigračních procesů; (4.) zlepšení a zvýšení sdílení informací se svými partnery; (5.) zlepšení finančního řízení, vývoje lidských zdrojů, zásobování a informačních technologií; (6.) přeorientovat organizační složení ministerstva, aby výkon jeho mise mohl být na maximální úrovni“⁶¹.

Změna organizační struktury je patrná z diagramu zobrazeného v Příloze 2. Zejména se však jedná o vytvoření *Directorate of Policy* zahrnující činnosti, které dříve vykonával *BTS Directorate*, a zaměřující na dlouhodobé strategické plánování a zajištění konzistentního vývoje a postupů v rámci celého ministerstva. Kancelář pro zpravodajství a analýzu (*Office of Intelligence and Analysis*) zahrnuje bývalý *IAIP Directorate* s cílem zajistit zlepšení zpravodajských funkcí a sdílení informací ze všech vhodných zdrojů na všech úrovních. Nová funkce ředitele koordinace operací (*Director of Operations Coordination*) má zajistit jednotné řízení operací napříč všemi součástmi ministerstva a vytvoření Operačního centra vnitřní bezpečnosti (*Homeland Security Operations Center*), které má být nervovým centrem pro sdílení informací a pohotovostního řízení. *Directorate for Preparedness* má zajistit koordinaci a rozmístění pohotovostních zdrojů a podporovat připravenost a bezprostřední odpověď na katastrofy. Nově byla také FEMA postavena jako samostatná součást ministerstva

---

⁵⁹ CARAFANO, James J., HEYMAN, David: *DHS 2.0 : Rethinking the Department of Homeland Security*. Washington, D.C.: The Heritage Foundation, 2004, s. 7. Dokument dostupný z:

<http://www.heritage.org/Research/HomelandDefense/upload/72759_1.pdf> [cit. 13.5. 2008].

⁶⁰ RELYEA, Harold C., HOGUE, Henry B. *Department of Homeland Security: The 2SR Initiative*. Washington, D.C.: Congressional Research Service, 2005, s. 2. Zpráva pro Kongres Spojených států amerických dostupná z:

<<http://www.fas.org/sgp/crs/homsec/RL33042.pdf>> [cit. 13.5. 2008].

⁶¹ *Department Six-point Agenda*. Washington, D.C.: Department of Homeland Security, 21.2. 2008, dostupný z:

<http://www.dhs.gov/xabout/history/editorial_0646.shtm> [cit. 13.5. 2008].

zaměřující se na svou původní úlohu odpovědi na a obnovy z přírodních i člověkem způsobených pohrom.⁶²

Díky vytvoření Ministerstva pro vnitřní bezpečnost došlo bezesporu ke zlepšení koordinace vnitřní bezpečnosti, avšak i k jeho působení se váže řada problematických a často kritizovaných aspektů.

4.3 Problematické aspekty

Podle Richarda Conleyho „leží hlavní dilema v samém jádru reorganizace DHS. Bushova administrativa totiž usilovala jak o prevenci s cílem udělat všechno možné k zajištění toho, aby ti, kteří by mohli provést útoky na Spojené státy, byli zastaveni dříve než se o to pokusí, ale zároveň také potřebovala posílit reakci, tedy udělat všechno možné k minimalizaci zranění, ztrát na životech a škod na majetku, pokud se takové útoky vyskytnou. A tak vládní úředníci museli maximalizovat své schopnosti reakce na tyto incidenty a zároveň se plně soustředit na zabránění těmto útokům v první řadě.“⁶³

Základní rozpor mezi těmito dvěma paralelními úkoly je pak dále doplněn o „mocenské spory“ nebo jak je Wendy Haynes nazývá „války o vlastní píseček“⁶⁴. Jednotlivé agentury se totiž jen těžko vzdávaly svých původních pravomocí a také se obávaly nových reforem, které je pod hlavičkou nového ministerstva očekávaly. Zde lze jako příklad uvést problematické začlenění FEMA do struktur DHS a odpor jejího tehdejšího ředitele Michaela D. Browna, který označil toto včlenění za „zásadní narušení jejich klíčových funkcí“⁶⁵. Nepřípravenost FEMA čelit a reagovat na katastrofickou událost se pak neblaze ukázala při kolapsu řízení záchranných prací po ničivém útoku hurikánu Katrina v září 2005. Byla to však také neschopnost DHS zajistit organizaci činností FEMA v průběhu těchto událostí.

Další problematický aspekt pak také souvisí s bojem o moc. A sice, jedním ze základních úkolů DHS byla analýza a vyhodnocování teroristických útoků a koordinace šíření zpravodajských informací týkajících se vnitřní bezpečnosti získaných z rozličných zdrojů, mimo jiné ze CIA a FBI, které však stojí mimo DHS. „Avšak obě tyto vládní agentury silně vzdorovaly předání některých svých zpravodajských

---

⁶² Více o nové organizaci DHS např. BULLOCK, Jane A., HADDOW, George D., COPPOLA, Damon P. *Introduction to Homeland Security*. Boston: Elsevier Butterworth-Heinemann, 2006, s. 112-114 nebo PURPURA, Philip B., s. 134-135.

⁶³ CONLEY, Richard S., s. 318-319.

⁶⁴ HAYNES, Wendy, s. 386.

pravomocí DHS a raději zvýšily, místo aby snížily, své protiteroristické funkce ve vnitřní bezpečnosti.“⁶⁶ Tím samozřejmě došlo k citelnému oslabení role DHS v této oblasti.

Ministerstvo pro vnitřní bezpečnost představuje zásadní krok v koordinaci protiteroristických aktivit Spojených států, jejíž stav byl před 11. září zcela bezúspěšný. Je přirozené, že se tak rozsáhlá přeměna amerických vládních struktur neobešla bez problémů. Jedná se o dlouhodobý transformační proces, který byl ale z hlediska prosazení jednotné protiteroristické strategie a strategie vnitřní bezpečnosti nevyhnutelný.

Avšak následující kapitola ukáže, že základní a původně zamýšlená funkce DHS jako jednotící a zastřešující instituce byla narušena třetím klíčovým aspektem Bushovy protiteroristické strategie.

---

⁶⁵ GRUNWALD, Michael, GLASSER, Susan B. Brown's Turf Wars Sapped FEMA's Strength. *The Washington Post*. 23.12. 2005, s. A01. Dostupný z:

<<http://www.washingtonpost.com/wpdyn/content/article/2005/12/22/AR2005122202213.html>> [cit. 13.5.2008].

⁶⁶ JONES, Seth G. Terrorism and the Battle for Homeland Security. In HOWARD, Russell D., FOREST, James J.F., MOORE, Joanne C. *Homeland Security and Terrorism: Readings and Interpretations*. New York: McGraw-Hill, 2006, s. 267.

5. Reforma zpravodajských složek⁶⁷

Po opadnutí prvotního šoku z útoku z 11. září došlo k rozproudění rozsáhlé debaty o podílu zpravodajských služeb na těchto událostech. Samozřejmě, že za hlavního viníka byla označena al Kajda, avšak selhání zpravodajských služeb bylo nepopíratelné. Podle M. Kenta Boltona se legendární rivalita a soupeření o moc mezi CIA, zodpovědnou primárně za zahraniční zpravodajskou činnost, a FBI, zodpovědnou jak za shromažďování zpravodajských informací na domácí úrovni, tak i pověřenou vyšetřováním případů mezinárodního terorismu doma i v zahraničí, po 11. září ještě vyostřila, když začaly tyto agentury jedna druhou obviňovat z tohoto selhání.⁶⁸

Na povrch se také dostaly jednotlivé problémy v rámci jednotlivých agentur i mezi nimi navzájem. Před 11. září „nebyly FBI a CIA ochotny nebo schopny vyměňovat si informace rychle a efektivně, natož je poskytnout Imigrační a naturalizační službě (*Immigration and Naturalization Service, INS*). INS se proto od CIA nedozvěděla, že identifikovaní teroristé vnikali do Spojených států, ani kde se tak dělo. FBI byla na druhou stranu pomalá v pronásledování podezřelých na domácím území, po té co získala od CIA zpravodajské informace o jejich totožnosti.“⁶⁹

Právě tyto závažné skutečnosti neschopnosti propojení jednotlivých teček kusých informací do celkového obrazu reálné hrozby se staly předmětem vyšetřování za prvé Vyšetřovací skupiny (*Joint Inquiry into Intelligence Community Activity before and after the Terrorist Attacks of September 11, 2001*) ustanovené v rámci jednotlivých zpravodajských výborů obou komor Kongresu Spojených států a za druhé se na ně zaměřila činnost Národní komise pro teroristické útoky na Spojené státy⁷⁰ (*National Commission on Terrorist Attacks upon the United States, 9/11 Commission*). Závěry a doporučení těchto dvou uskupení budou představeny v následující části.

5.1 Závěry a doporučení *Joint Inquiry* a *9/11 Commission*

Vyšetřovací skupina Kongresu byla ustanovena v únoru 2002 a závěrečnou zprávu přednesla v prosinci téhož roku. „Její hlavním cílem bylo provedení pečlivého šetření, které mělo přinést pravdivé informace o tom, kolik toho zpravodajské služby

---

⁶⁷ Zpravodajské společenství Spojených států amerických (U.S. Intelligence Community) je složeno z 16 samostatných organizací (viz. seznam dostupný na oficiálních stránkách <<http://www.intelligence.gov/1-members.shtml>> [cit. 14.5. 2008]), tato kapitola se však bude zabývat zejména dvěma hlavními, zpravodajskou složkou FBI a činností CIA.

⁶⁸ BOLTON, M. Kent. *U.S. National Security and Foreign Policy Making : Present at Re-creation*. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers, Inc., 2008, s. 279.

⁶⁹ NACOS, Brigitte L., s. 193-194.

věděly nebo měly vědět o al Kajdě a jejích záměrech před 11. září, určení a vyšetření systémových problémů, které mohly zabránit zpravodajským složkám ve včasném odhalení a zabránění těmto útokům a vytvoření doporučení na zlepšení zpravodajských schopností prevence dalších útoků mezinárodních teroristů.⁷¹

Tato vyšetřovací skupina zejména upozornila na základní problém, a sice že „zpravodajské společenství, které se vyvíjelo od vydání zákona *National Security Act* roku 1947, kterým byla vytvořena CIA, přes zpravodajské bitvy studené války a nový po-studenoválečný systém, nebylo vhodně organizováno tak, aby mohlo čelit takové nadnárodní hrozbě, jakou byla al Kajda⁷². Zpravodajským agenturám tedy chyběla jak jednotná organizace, tak vhodné vybavení, které by umožnily lepší koordinaci protiteroristických kroků. Mezi jinými byly také odhaleny nedostatky v personálním složení, kde chyběli kvalifikovaní analytici i trénovaní překladatelé z arabštiny a dalších operačních jazyků al Kajdy. Díky chybějícímu překladu nebyly potřebné zpravodajské informace dodávány včas. Hlavním problémem CIA pak bylo zákonné omezení její činnosti na zahraniční operace. A tak, ačkoli bylo již dříve pod hlavičkou CIA založeno Protiteroristické centrum (*Counterterrorism Center, CTC*), docházelo ke značným omezením jeho možností. Doporučení této vyšetřovací skupiny pak byla téměř totožná s doporučeními Komise pro vyšetřování událostí z 11. září, jejíž závěrečná zpráva byla vydána v červenci 2004.

Jak *Joint Inquiry*, tak *9/11 Commission* kriticky hodnotily především nedostatky v činnosti FBI. Již od 90. let 20. století, kdy došlo ke zvyšování počtu teroristických hrozeb, bylo po FBI požadováno, aby věnovala více svých zdrojů na boj proti terorismu. Avšak podle Petera Chalka a Williama Rosenaua „FBI nikdy nevyvinula doopravdy koordinované, systematické protiteroristické zpravodajské kapacity⁷³. Také tzv. HUMINT (*human intelligence*, lidské zpravodajské síly) byl v FBI značně podceňovaným zpravodajským nástrojem a i regionální kanceláře (*field offices, FO*) FBI se potýkaly s nedostatkem způsobů a možností komunikace za hranicemi svých okresů. Proto zůstával charakter shromažďování informací v rámci FBI před 11. září převážně

---

⁷⁰ V češtině je také používán název Komise pro vyšetřování událostí z 11. září.

⁷¹ House of Permanent Select Committee on Intelligence and the Senate Select Committee on Intelligence. *Report of the Joint Inquiry into Intelligence Community Activity before and after the Terrorist Attacks of September 11, 2001*. Washington, D.C.: Congress of the United States, 2002, s. 1. Částečně odtajněný dokument dostupný z: <<http://www.gpoaccess.gov/serialset/creports/pdf/part1.pdf>> [cit. 14.5. 2008].

⁷² BOLTON, M. Kent, s. 273.

⁷³ CHALK, Peter, ROSENAU, William. *Intelligence, Police, and Counterterrorism: Assessing Post-9/11 Initiatives*. Arlington, Va.: Advisory Panel to Assess Domestic Response Capabilities for Terrorism Involving Weapons of Mass Destruction, 2003, s. 5.

decentralizovaný. Komise pro vyšetřování událostí z 11. září ve své zprávě shrnula, „že dne 11. září 2001 byla FBI omezena v několika oblastech zásadních pro efektivní, preventivní protiteroristický postup a zákrok. Ty protiteroristické oblasti, které byly v té době funkční, tak činily navzdory omezenému shromažďování zpravodajských informací a omezeným schopnostem strategické analýzy, omezené kapacitě sdílení informací, jak uvnitř FBI, tak navenek s ostatními agenturami, nedostatečnému výškolení svých pracovníků a nedostatečným zdrojům.“⁷⁴

Ještě před vydáním závěrečné zprávy *9/11 Commission* se v lednu 2003 rozhodl prezident Bush vytvořit Centrum pro integraci teroristických hrozeb (*Terrorism Threat Integration Center*, TTIC), které vycházelo z doporučení *Joint Inquiry*, a „jehož hlavní úlohou bylo spojení zaměstnanců z několika částí CIA, doplněných o zástupce z ostatních zpravodajských agentur a FBI“.⁷⁵ Vytvoření TTIC pod dohledem ředitele centrálního zpravodajství (*Director of Central Intelligence*) bylo prvním zásadním krokem v reformě zpravodajských složek.

Závěrečná zpráva *9/11 Commission* obsahovala cca čtyřicet doporučení, z nichž pro reorganizaci zpravodajských složek bylo nejzásadnější vytvoření zastřešující funkce ředitele národního zpravodajství (*Director of National Intelligence*, DNI) s pravomocí vytvářet rozpočet.⁷⁶ Komise také navrhla vytvoření Národního protiteroristického centra (*National Counterterrorism Center*, NCTC), které mělo sloužit jako centrální informační zpravodajské středisko federální vlády, jednotlivých států a místních pořádkových služeb pro záležitosti spojené s bojem proti terorismu.⁷⁷ Dalším důležitým doporučením byl návrh reorganizace FBI na „organizaci zaměřenou na předcházení teroristickým útokům pomocí shromažďování zpravodajských informací a dalších klíčových snah za současného zlepšování jejich schopností vykonávání tradiční úlohy pořádkové složky světové kvality“.⁷⁸

Všechna tato doporučení byla poté zahrnuta do nového zákona, který měl dát právní základ této reformě zpravodajských složek a prevence terorismu, tzv. *Intelligence Reform and Terrorism Prevention Act* (IRTPA).

---

⁷⁴ National Commission on Terrorist Attacks upon the United States. *Law Enforcement, Counterterrorism, and Intelligence Collection in the United States Prior to 9/11: Staff Statement no. 9*. Washington, D.C.: National Commission on Terrorist Attacks upon the United States, 2004, s. 12.

⁷⁵ BERKOWITZ, Bruce. *Intelligence for the Homeland*. *SAIS Review*. 2004, vol. 24, no. 1, s. 3.

⁷⁶ National Commission on Terrorist Attacks upon the United States. *The 9/11 Commission Report: Final Report of the National Commission on Terrorist Attacks upon the United States*. Washington, D.C.: U.S. Government Printing Office, 2004, s. 411.

⁷⁷ *Ibid.*, s. 403.

⁷⁸ *Ibid.*, s. 423.

5.2 Zákon *Intelligence Reform and Terrorism Prevention Act*

Zákon *Intelligence and Terrorism Prevention Act* byl podepsán prezidentem Bushem 17. prosince 2004. Je rozdělen do osmi článků: (I.) Reforma inteligenčních složek; (II.) Federální úřad pro vyšetřování; (III.) Bezpečnostní prověrky; (IV.) Bezpečnost dopravy; (V.) Ochrana hranic, imigrační a vízová pravidla; (VI.) Prevence terorismu; (VII.) Realizace doporučení *9/11 Commission*; (VIII.) Ostatní.⁷⁹

Článek I. ustanovuje mimo jiné funkci ředitele národního zpravodajství (DNI) a vytváří Národní protiteroristické centrum (NCTC). Článek II. je pak celý věnován reformě FBI.

Director of National Intelligence (DNI)

Vytvořením této funkce byl vyřešen problém, který odhalila *9/11 Commission*, a sice že zpravodajským složkám chyběla jedna styčná osoba, která by měla rozhodovací pravomoci nad celým společenstvím a mohla tak řídit jednotlivé operace a sdílení informací.

DNI je tedy „hlavou zpravodajského společenství, dohlíží a řídí plnění národního zpravodajského programu (*National Intelligence Program*, NIP). Je hlavním poradcem prezidenta, Národní bezpečnostní rady (*National Security Council*, NSC) a Rady pro vnitřní bezpečnost (HSC) v otázkách zpravodajských informací souvisejících s národní bezpečností. Hlavním cílem Kanceláře DNI je efektivní integrace zahraničního, vojenského a domácího zpravodajství v obraně vlasti a zájmů Spojených států v zahraničí.“⁸⁰ Mezi základní pravomoci a povinnosti, které zákon IRTPA ukládá DNI, patří⁸¹:

- zajištění včasného a objektivního poskytnutí národních zpravodajských informací prezidentovi, členům vlády, předsedovi sboru náčelníků štábů (Chairman of the Joint Chiefs of Staff), vysoce postaveným armádním velitelům a Kongresu
- stanovení cílů a priorit shromažďování, analýzy, předkládání a šíření národního zpravodajství
- zajištění maximální dostupnosti zpravodajských informací pro všechny složky zpravodajského společenství

⁷⁹ Zákon v plném znění dostupný z <http://www.nctc.gov/docs/pl108_458.pdf> [14.5. 2008], shrnutí zákona dostupné z: <http://www.fas.org/irp/congress/2004_rpt/s2845-summ.pdf> [14.5. 2008].

⁸⁰ Informace získané z oficiálních stránek DNI: <<http://www.dni.gov/who.htm>> [cit. 14.5. 2008].

⁸¹ Ibid.

- vytvoření a obhospodařování každoročního rozpočtu
- zajištění mezinárodní spolupráce se zpravodajskými a bezpečnostními službami vlád ostatních zemí a mezinárodních organizací
- zajištění personálních kapacit společných operací

Prezident Bush jmenoval do funkce prvního DNI Johna Negroponte. Podle Brigitte Nacos „nebylo náhodné, že vzhledem k trvalým sporům o moc mezi jednotlivými ministerstvy a úřady, vybral prezident na tento post tohoto dlouholetého diplomata. Jeho úloha byla jasná: sjednotit zpravodajské společenství a udržet ho tak.“⁸²

National Counterterrorism Center (NCTC)

Národní protiteroristické centrum bylo zákonem IRTPA založeno jako součást Kanceláře DNI a nahradilo původní Centrum pro integraci teroristických hrozeb (TTIC). „Slouží jako primární organizace vlády Spojených států, která integruje a analyzuje všechny zpravodajské informace vztahující se k terorismu získané vládou Spojených států, dále slouží jako ústřední banka všech znalostí a informací o terorismu a jeho hrozbách, poskytuje zpravodajskou podporu všem vládním protiteroristickým aktivitám a vytváří technologie informačních systémů, které slouží jak k integraci, sdílení, šíření a používání informací souvisejících s terorismem jak v rámci NCTC, tak mezi NCTC a dalšími úřady. Dále také slouží jako hlavní organizace zodpovědná za strategické plánování protiteroristických operací.“⁸³

Reforma FBI

Článek II zákona IRTPA je věnovaný nařízením a novým opatřením týkajících se Federálního úřadu pro vyšetřování. Hned z prvního podtitulku „Zlepšení zpravodajských schopností FBI“ je patrné, že se jedná o výtku domácí zpravodajské činnosti FBI před 11. září a jejího notorického odmítání sdílení informací se CIA a ostatními zpravodajskými agenturami.

Již bezprostředně po útocích „přijala FBI, motivovaná touhou zůstat vedoucí protiteroristickou agenturou zabývající se hrozbami vnitřní bezpečnosti, preemptivní strategii, navýšila své protiteroristické zdroje a založila Zpravodajskou kancelář

---

⁸² NACOS, Brigitte L., s. 202.

(*Office of Intelligence*)“.⁸⁴ Z těchto kroků je patrná snaha FBI o vlastní redefinici - z agentury, která vyšetřuje trestné činy poté, co nastanou, na takovou agenturu, která je aktivní ve shromažďování zpravodajských informací ještě před tím než se tyto činy stanou. Komise pro vyšetřování událostí z 11. září tyto kroky uvítala a ocenila, ale zdůraznila také nutnost plné institucionalizace tohoto preventivního protiteroristického postoje.⁸⁵

Zákon IRTPA poté „řediteli FBI nařídil vyvinutí a podporu specializované a integrované národní zpravodajské pracovní síly sestávající z agentů, analytiků, lingvistů a specialistů na pozorování, kteří jsou rekrutováni, školeni a odměňováni takovým způsobem, který zajistí FBI odpovídající institucionální kulturu zaměřenou na zpravodajskou misi úřadu“.⁸⁶

5.3 *Problematické aspekty*

Výše popsaná reforma a reorganizace zpravodajských složek byla nejzásadnější přeměnou od roku 1947, kdy byly položeny základy zpravodajského společenství zákonem *National Security Act*. I zde je však nutné poukázat na několik problematických aspektů vztahujících se zejména k vytvoření funkce ředitele národního zpravodajství (DNI).

Podle Richarda A. Posnera je základním problémem DNI fakt, že „zákon *Intelligence Reform and Terrorism Prevention Act* na něj hromadí povinnosti, ale zároveň mu odepírá pravomoci, které však potřebuje, aby mohl tyto povinnosti plně vykonávat tváří v tvář odhadnutelně neposlušných byrokracií“.⁸⁷

S tím tedy opět souvisí problematika boje o moc (a samozřejmě s tím také spojených bojů o rozpočet) a neochoty spolupracovat, které se samozřejmě vyskytly mezi jednotlivými úřady a agenturami a DNI po oznámení zavedení této funkce. Tak například „ministr obrany Donald Rumsfeld vytvořil funkci náměstka ministra vnitra pro vojenské zpravodajství jako překážku předpokládaným změnám“.⁸⁸ Také tehdejší prozatímní ředitel CIA a tedy zároveň i ředitel ústředního zpravodajství (DCI) John

---

⁸³ Informace získané z oficiálních stránek NCTC: <http://www.nctc.gov/about_us/what_we_do.html> [cit. 14.5. 2008].

⁸⁴ JONES, Seth G., s. 268.

⁸⁵ 9/11 Commission Report, s. 425.

⁸⁶ BOLTON, M. Kent, s. 310.

⁸⁷ POSNER, Richard A. *Uncertain Shield: The U.S. Intelligence System in the Throes of Reform*. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers Inc., 2006, s. 55.

⁸⁸ CONLEY, Richard S., s. 324.

McLaughlin vyjádřil svou nespokojenost a „prohlásil, že vytváření této nové funkce naprosto není nutné a že by klidně mohla být dále vykonávána ředitelem CIA“.⁸⁹

V souvislosti s pravomocemi DNI nad zpravodajskou složkou FBI upozorňuje Richard S. Conley také na nebezpečnost narušování ústavních práv, pokud by FBI spolupracovala se CIA a DNI až příliš úzce. Mohlo by totiž dojít k zneužití domácích zpravodajských informací o občanech Spojených států zahraničními zpravodajskými složkami.⁹⁰ Avšak to, že byly tyto kontrolní pravomoci nad zpravodajstvím FBI svěřeny DNI, ukazuje spíše na fakt nespokojenosti s činností FBI než se snahou o zneužívání občanských práv.

Hlavním a nejdůležitějším problémem pak je, že tato nová reforma zpravodajského společenství vytvořením DNI a NCTC zasáhla do původních pravomocí Ministerstva pro vnitřní bezpečnost, jehož jednou ze zamýšlených funkcí mělo být právě shromažďování, analýza a šíření zpravodajských informací týkajících se teroristických hrozeb. Podle Setha Jonese se totiž „podpora DHS po jeho ustanovení rychle rozplynula. Mnoho politiků považovalo DHS za neschopné vykonávat adekvátní analýzu teroristických hrozeb nebo měli za to, že jiná ministerstva v rámci federální vlády by byla schopná ji dělat lépe.“⁹¹ Tím však ale opět vznikla dvojaká pozice a nejednost v protiteroristické strategii Spojených států. Reorganizací DHS vznikla nová Kancelář pro zpravodajství a analýzu (OIA), která je však přehlížena jako neplnohodnotná a byrokratické překrývání a skryté boje uvnitř zpravodajského společenství tomuto faktu ještě nahrávají.⁹²

---

⁸⁹ Ibid.

⁹⁰ Ibid., s. 322.

⁹¹ JONES, Seth G., s. 267.

⁹² MURRAY, Jennifer. Is There Room in the Intelligence Community for HSINT? *SAIS Review*, 2008, vol. 28, no. 1, s. 141.

Závěr

Charakter teroristických útoků z 11. září 2001 byl tak zdrcující, že bylo nutné provést jak kvalitativní, tak kvantitativní změny v protiteroristické politice Spojených států, stejně tak jako v americkém vnímání terorismu jako takového. Ve své práci jsem se snažila představit tuto změnu, a to na poli domácí politiky, kde bylo cílem dosáhnout sjednocení protiteroristických politik a vytvořit jednotný systém schopný zajistit vnitřní bezpečnost Spojených států před teroristickými hrozbami.

Spojené státy sice měly, jak bylo ukázáno ve 2. kapitole, dlouhodobou zkušenost s teroristickými útoky na americké cíle v zahraničí a v menší míře i na domácí půdě již před 11. září, avšak cílený boj s terorismem a vytvoření jednotné protiteroristické strategie nikdy nebyly prioritou. Protiteroristické strategie jednotlivých prezidentských administrativ byly vytvářeny spíše v odpovědi na určité teroristické útoky než jako cílená strategie prevence mezinárodního terorismu.

S tím také souvisí americký přístup k terorismu, který byl v období studené války vnímán jako její vedlejší efekt, který zmizí po odstranění hrozby Sovětského svazu. Avšak po konci studené války teroristické hrozby neustaly, naopak došlo k jejich zintenzivnění, a to zejména díky vzniku nového fenoménu islámského terorismu v čele s al Kaidou. Avšak i v průběhu 90. let byly teroristické útoky vnímány jako individuální trestné činy. I přes občasné volání po označení terorismu za formu válečného konfliktu se k tomuto kroku nikdo otevřeně oficiální cestou neodhodlal.

Tento přístup se však od základů změnil po 11. září 2001, kdy byla problematika terorismu, jeho hrozeb a nutnosti boje proti němu postavena na vrchol priorit Spojených států. Prezident Bush vyhlásil válku jak al Kaidě, tak mezinárodnímu terorismu jako takovému. V domácí politice se součástí války proti teroru stal důraz na vnitřní bezpečnost, a to zejména důraz na prosazení jednotné protiteroristické politiky, která by vytvořila ucelený systém prevence terorismu a jeho hrozeb, snižování americké zranitelnosti vůči těmto hrozbám a zajištění vhodné reakce, pokud tyto útoky nastanou. Třemi hlavními pilíři této nové protiteroristické politiky se staly: zákon *USA Patriot Act*, vytvoření Ministerstva pro vnitřní bezpečnost a reorganizace a reforma zpravodajských služeb.

Prvním krokem k vytvoření tohoto systému se stal zákon *USA Patriot Act*, který byl Kongresem odsouhlasen ani ne měsíc po teroristických útocích. Tento zákon poskytl právní zajištění mnoha opatřením nezbytným pro úspěšnou identifikaci, vyšetřování, pronásledování, zadržování, obžalobě a potrestání podezřelých teroristů. Jako každý ze

tří představených pilířů, avšak pravděpodobně v největší míře, byl *Patriot Act* kritizován za některá v něm obsažená opatření, která podle jeho kritiků porušují občanské svobody a Ústavu Spojených států.

Druhým krokem, k jehož prosazování také začalo docházet již bezprostředně po 11. září, bylo vytvoření Ministerstva pro vnitřní bezpečnost. Ačkoli se prezident Bush tomuto radikálnímu zásahu do složení vlády nejprve bránil, později uznal, že nově ustanovená Kancelář pro vnitřní bezpečnost (OHS) pod pravomocí Bílého domu není schopna institucionálně zajistit změny nutné pro zajištění vnitřní bezpečnosti. V Národní strategii pro vnitřní bezpečnost byla v červenci 2002 představena koncepce DHS, které mělo „sloužit jako sjednocující jádro rozsáhlé národní sítě organizací a institucí zapojených do vnitřní bezpečnosti“⁹³. Jedním z hlavních úkolů DHS pak mělo být také „vyvinutí propojených a doplňujících se systémů, které se navzájem posilují namísto toho, aby se duplikovaly“⁹⁴.

Zde však vyvstává hlavní problém této strategie. DHS bylo vytvořeno podepsáním zákona *Homeland Security Act* a spojilo pod svou působnost 22 vládních agentur a úřadů s cca 170 tisíci zaměstnanci. Již od počátku začalo docházet k bojům o moc, udržení pravomocí a samozřejmě co nejvyššího rozpočtu mezi těmito jednotlivými institucemi (FEMA je jeden z ukázkových případů), které odmítaly spolupráci a podřízení se novému ministerstvu. Také CIA a FBI, které měly poskytnout DHS k shromáždění, analýze a dalšímu šíření své zpravodajské informace týkající se teroristických hrozeb vnitřní bezpečnosti, se postavily proti a raději začaly samy vytvářet své protiteroristické aktivity týkající se zajištění vnitřní bezpečnosti. Pod hlavičkou CIA bylo založeno Centrum pro integraci teroristických hrozeb (*Terrorism Threat Integration Center*, TTIC) a FBI zahájila rozsáhlou reformu a redefinici z primárně pořádkové agentury vyšetřující trestné činy, až poté, co k nim dojde, na agenturu aktivní v prevenci a předcházení těmto činům.

K tomuto vývoji přispěla i vyjádření dvou uskupení, *Joint Inquiry* a *9/11 Commission*, které v závěrečných zprávách svých šetření příčin selhání zpravodajských služeb v identifikaci hrozby teroristických útoků z 11. září 2001 označily za nezbytnou reformu fungování a organizace zpravodajských služeb, které byly před 11. září špatně organizované, vzájemně nespolupracující a nedostatečně vybavené. Tato reforma, a zároveň třetí pilíř americké protiteroristické strategie, byla uzákoněna zákonem

---

⁹³ *National Strategy for Homeland Security*. s. 12

⁹⁴ *Ibid.*

Intelligence Reform and Terrorism Prevention Act (IRTPA). Tento zákon potvrdil doporučení obou vyšetřovacích komisí na vytvoření funkce styčné osoby s rozhodovacími pravomocemi nad všemi zpravodajskými složkami, která by tak byla zodpovědná za řízení jednotlivých operací a sdílení zpravodajských informací, tedy ředitele národního zpravodajství (*Director of National Intelligence*, DNI). Pod jeho kancelář pak spadá i Národní protiteroristické centrum (*National Counterterrorism Center*, NCTC), které vzniklo také na doporučení *9/11 Commission*. NCTC nahradilo TTIC a má sloužit jako centrální informační strategické středisko federální vlády, jednotlivých států a místních pořádkových služeb pro záležitosti spojené s bojem proti terorismu. I reformy FBI byly stvrzeny zákonem IRTPA a bylo potvrzeno její zaměření na předcházení teroristickým činům.

Odpověď na úvodní otázku, zda implementace tří klíčových aspektů skutečně znamenala sjednocení protiteroristických politik a vytvoření jednotného systému boje s mezinárodním terorismem tedy zní: ne, neznamenala. Díky vzájemným bojům o moc⁹⁵ mezi jednotlivými agenturami a úřady navzájem i proti DHS totiž došlo k opětné duplikaci a tříštění funkcí a činností jednotlivých institucí, kterému mělo původně vytvoření DHS zabránit.

Tento fakt však neznamená, že nedošlo ke zlepšení situace ve vnitřní bezpečnosti Spojených států či že představa jednotné americké protiteroristické strategie selhala. Pouze plány Bushovy administrativy na vytvoření tohoto sjednoceného systému nebyly zcela naplněny z důvodu neochoty jednotlivých federálních agentur a úřadů postoupit své pravomoci jedné určené instituci.

Je však nutné připomenout, že v prvních třech letech od 11. září došlo k rozsáhlé reformě americké exekutivy srovnatelné pouze s poválečným vytvořením Ministerstva obrany a CIA zákonem *National Security Act* z roku 1947. I přijetí zákona *USA Patriot Act* znamenalo změnu a velký zásah do fungování americké společnosti a jejich představ o občanských právech. Hodnocení takto rozsáhlé reformy vyžaduje dlouhodobý odstup. Je tak teprve otázkou času, zda se prokáže, že dosáhla svého cíle ochrany Spojených států a jejich občanů.

---

⁹⁵ tzv. „turf wars“.

Summary

The nature of the terrorist attacks on 9/11 was so overwhelming that it required both qualitative and quantitative changes in the U.S. counter terrorism strategy as well as a change in perceptions of terrorism itself. The notion of terrorism was transformed from being seen as a criminal activity to being perceived as a form of warfare. Consequently, the new U.S. counterterrorism strategy became defined by the Bush Administration as a “War on Terror”.

On the domestic policy level three key pillars of this new strategy were: (1) the enactment of the USA Patriot Act, (2) creation of the Department of Homeland Security and (3) the reform and reorganisation of the Intelligence Community. These initiatives were created with the aim of unifying U.S. counterterrorism policies and constructing a comprehensive system of homeland security able to counter terrorist threats. The central question of this thesis is whether the implementation of these key pillars led to the unification of counterterrorism policies and the creation of an integrated system able to counter the threats of international terrorism. The argument presented in this thesis may be summarised as follows.

In the introductory chapter the key research question is stated and thereafter there is a short critical review of the primary and secondary sources used in this research. In chapter 1 different definitions of terrorism are presented and this is followed in chapter 2 by a historical review of U.S. counterterrorism strategy pre 9/11. These two chapters provide the necessary background to better understand the changes made to U.S. counterterrorism policy since the terrorist attacks. The following three chapters describe the main pillars of this new strategy.

Chapter 3 outlines the important first step taken by the Bush Administration post 9/11. The U.S. Congress enacted the USA Patriot Act less than one month after the attacks. This legislation is important because it provides the legal basis for the identification, investigation, prosecution, detention and punishment of suspected terrorists. This act has been criticised for its infringement of civil liberties and its violation of provisions within the U.S. Constitution.

Chapter 4 examines the origins and structure of the Department of Homeland Security (DHS). This department was created to serve as the unifying core of the vast national network of organisations and institutions involved in homeland security. In response to this development some federal agencies attempted to retain their independence from DHS by creating their own counterterrorism bodies. As a result,

there was an increase rather than decrease in the number of institutions dealing with homeland security. This process was particularly evident in the Intelligence Community.

In chapter 5 it is argued that reform of the Intelligence Community was based on the main recommendations of the Joint Inquiry and the 9/11 Commission. The ensuing legislation leading to the creation of the National Counterterrorism Center and the key position of the Director of National Intelligence essentially undermined the centralisation efforts underpinning the establishment of the DHS. Moreover, the outbreak of turf wars between the intelligence agencies exacerbated this weakness in the centralisation effort.

In the concluding chapter it is argued that the reform of homeland security post 9/11 has contradictory aspects. There are two central reasons for this inconsistency. First, the struggle for power among all the relevant agencies amongst each other and with the DHS increased the problem of duplication. Second, the splintering of responsibilities among a multitude of institutions undermined the centralising role of the DHS.

In terms of the scope and scale of reforms undertaken since late 2001, only the creation of the Department of Defense and the Central Intelligence Agency by the National Security Act of 1947 ranks with changes made to the provision of homeland security post 9/11. For this reason, any comprehensive assessment of the reforms made to homeland security in the U.S. may only be legitimately undertaken in light of evidence accumulated over the long term.

Použitá literatura

1. Prameny

a. Zákony

Anti-Terrorism Act. Public Law 104-32, 24.4. 1996. Dostupný z: <http://frwebgate.access.gpo.gov/cgi-bin/getdoc.cgi?dbname=104_cong_public_laws&docid=f:publ132.104.pdf> [cit. 11.4. 2008].

Homeland Security Act. Public Law 107/296, 25.11. 2002. Dostupný z: <http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/hr_5005_enr.pdf> [cit. 11.5. 2008].

Intelligence and Terrorism Prevention Act. Public Law 108-458, 17.12. 2004. Dostupný z: <http://www.nctc.gov/docs/pl108_458.pdf> [cit. 14.5. 2008].

Omnibus Diplomatic Security and Antiterrorism Act. Public Law 99-399, 27.8. 1986. Dostupný z: <<http://thomas.loc.gov/cgi-bin/bdquery/z?d099:HR04151:@@@D&summ2=m&>> [cit. 11.4. 2008].

USA Patriot Act. Public Law 107-56, 26.10. 2001. Dostupný z: <http://frwebgate.access.gpo.gov/cgi-bin/getdoc.cgi?dbname=107_cong_public_laws&docid=f:publ056.107.pdf> [cit. 1.5. 2008].

b. Zprávy, strategie

National Commission on Terrorism. *Countering the Changing Threat of International Terrorism*. Washington, D.C.: National Commission on Terrorism, 2000. 57 s. Dostupné z: <<http://www.fas.org/irp/threat/commission.html>> [cit. 11.4. 2008].

National Commission on Terrorist Attacks upon the United States. *The 9/11 Commission Report: Final Report of the National Commission on Terrorist Attacks upon the United States*. Washington, D.C.: National Commission on Terrorist Attacks upon the United States, 2004. 567 s.

National Commission on Terrorist Attacks upon the United States. *Law Enforcement, Counterterrorism, and Intelligence Collection in the United States Prior to 9/11: Staff Statement no. 9*. Washington, D.C.: National Commission on Terrorist Attacks upon the United States, 2004. 12 s.

National Strategy for Homeland Security. Washington, D.C.: White House, Office of Homeland Security, 2002. 71 s. Dostupné z: <http://www.whitehouse.gov/homeland/book/nat_strat_hls.pdf> [cit. 11.5. 2008].

Patterns of Global Terrorism 2003. Washington, D.C.: U.S. Department of State, 2004. 199 s. Dostupné z: <<http://www.state.gov/documents/organization/31912.pdf>> [cit. 10.4. 2008].

Terrorism in the United States 2000/2001. Washington, D.C.: U.S. Department of Justice. 49 s. Dostupné z: <http://www.fbi.gov/publications/terror/terror2000_2001.pdf> [cit. 10.4. 2008].

House of Permanent Select Committee on Intelligence and the Senate Select Committee on Intelligence. *Report of the Joint Inquiry into Intelligence Community Activity before and after the Terrorist Attacks of September 11, 2001*. Washington, D.C.: Congress of the United States, 2002. 127s. Částečně odtajněný dokument dostupný z: <<http://www.gpoaccess.gov/serialset/creports/pdf/part1.pdf>> [cit. 14.5. 2008].

c. Projevy

Remarks by the President in Address to the Nation předneseného 6.6. 2002. Dostupný z: <<http://www.whitehouse.gov/news/releases/2002/06/20020606-8.html>> [cit. 11.5.].

d. Prezidentské směrnice

Presidential Decision Directive, no. 39: U.S. Policy on Counterterrorism. Washington, D.C.: White House, 21.6. 1995. Částečně odtajněný dokument dostupný z: <<http://www.fas.org/irp/offdocs/pdd39.htm>> [cit. 11.4. 2008].

2. Sekundární literatura

a. Monografie

BOLTON, M. Kent. *U.S. National Security and Foreign Policy Making: Present at Re-creation*. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers, Inc., 2008. 433 s.

BULLOCK, Jane A., HADDOW, George D., COPPOLA, Damon P. *Introduction to Homeland Security*. Boston: Elsevier Butterworth-Heinemann, 2006. 588 s.

CLARKE, Richard A. *Against All Enemies: Inside America's War on Terror*. New York: Free Press, 2004. 305 s.

COLE, David, DEMPSEY, James X. *Terrorism and the Constitution: Sacrificing Civil Liberties in the Name of National Security*. New York: New Press, 2002. 320 s.

HOFFMAN, Bruce. *Inside Terrorism*. New York: Columbia University Press, 2006. 433 s.

NACOS, Brigitte L. *Terrorism and Counterterrorism: Understanding Threats and Responses in the Post-9/11 World*. New York: Longman Publishers, 2006. 325 s.

NAFTALI, Timothy. *Blind Spot: The Secret History of American Counterterrorism*. New York: Basic Books, 2005. 399 s.

POSNER, Richard A. *Uncertain Shield: The U.S. Intelligence System in the Throes of Reform*. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers Inc., 2006. 228 s.

PURPURA, Philip B.. *Terrorism and Homeland Security: An Introduction with Applications*. Boston: Elsevier Butterworth-Heinemann, 2007. 465 s.

STEVEN, Graeme C. S., GUNARATNA, Rohan. *Counterterrorism: A Reference Handbook*. Santa Barbara: ABC-CLIO, Inc., 2004, 293 s.

b. Kapitoly ve sbornících

9/11 Commission Staff Statement No. 8. Counterterrorism before 9/11: National Policy Coordination. In *Understanding the War on Terror: A Foreign Affairs Book*. New York: Foreign Affairs, s. 166-181.

ALEXANDER, Yonah. United States. In ALEXANDER, Yonah: *Counterterrorism Strategies: Successes and Failures of Six Nations*. Washington, D.C.: Potomac Books, Inc., 2006, s. 9-43.

CHANG, Nancy. The USA Patriot Act: What's So Patriotic about Trampling the Bill of Rights? In HOWARD, Russell D., FOREST, James J.F., MOORE, Joanne C. *Homeland Security and Terrorism: Readings and Interpretations*. New York: McGraw-Hill, 2006, s. 369-383.

DOYLE, Charles. Terrorism: Section by Section Analysis of the USA Patriot Act. In EWING, Alphonse B. *The USA Patriot Act Reader*. New York: Nova Publishers, 2005, s. 1-82.

DOYLE, Charles. USA Patriot Act Sunset: Provisions that Expire on December 31, 2005. In EWING, Alphonse B.. *The USA Patriot Act Reader*. New York: Nova Publishers, 2005, s. 91-117.

GOLDEN, Roger Dean. What Price Security? The USA Patriot Act and America's Balance Between Freedom and Security. In HOWARD, Russell D., FOREST, James J.F., MOORE, Joanne C.. *Homeland Security and Terrorism: Readings and Interpretations*. New York: McGraw-Hill, 2006, s. 400-412.

GOURÉ, Daniel. Homeland Security. In KURTH CRONIN, Audrey, LUDES, James M. *Attacking Terrorism: Elements of a Grand Strategy*. Washington, D.C.: Georgetown University Press, 2004, s. 261-284.

HORNBERGER, Chris. National Strategy: Building Capability for the Long Haul. In HOWARD, Russell D., FOREST, James J.F., MOORE, Joanne C. *Homeland Security and Terrorism: Readings and Interpretations*. New York: McGraw-Hill, 2006, s. 272-322.

JONES, Seth G. Terrorism and the Battle for Homeland Security. In HOWARD, Russell D., FOREST, James J.F., MOORE, Joanne C. *Homeland Security and Terrorism: Readings and Interpretations*. New York: McGraw-Hill, 2006, s. 266-272.

WILCOX, Phillip C. United States. In ALEXANDER, Yonah. *Combating Terrorism: Strategies of Ten Countries*. Ann Arbor: University of Michigan Press, 2002, s. 23-61.

ZUNES, Stephen. U.S. Regional Security Policy in the Middle East. In LOVEMAN, Brian. *Strategy for Empire: U.S. Regional Security Policy in the Post-Cold War Era*. Lanham: SR Books, 2004, s. 229-250.

c. Články v odborných časopisech

BERKOWITZ, Bruce. Intelligence for the Homeland. *SAIS Review*. 2004, vol. 24, no. 1, s. 1-6.

CONLEY, Richard S. Reform, Reorganization, and the Renaissance of the Managerial Presidency : The Impact of 9/11 on the Executive Establishment. *Politics & Policy*. 2006, vol. 34, no. 2, s. 304-342.

HAYNES, Wendy. Seeing around Corners: Crafting the New Department of Homeland Security. *Review of Policy Research*. 2004, vol. 21, no. 3, s. 369-395.

MURRAY, Jennifer. Is There Room in the Intelligence Community for HSINT? *SAIS Review*, 2008, vol. 28, no. 1, s. 141-143.

REES, Wyn, ALDRICH, Richard J. Contending Cultures of Counterterrorism: Transatlantic Divergence or Convergence? *International Affairs*. 2005, vol. 81, no. 5, s. 905-923.

d. Novinové články

GRUNWALD, Michael, GLASSER, Susan B. Brown's Turf Wars Sapped FEMA's Strength. *The Washington Post*. 23.12. 2005, s. A01. Dostupný z: <<http://www.washingtonpost.com/wpdyn/content/article/2005/12/22/AR2005122202213.html>> [cit. 13.5.2008].

e. Podkladové studie, analýzy

CARAFANO, James J., HEYMAN, David: *DHS 2.0 : Rethinking the Department of Homeland Security*. Washington, D.C.: The Heritage Foundation, 2004. 35 s. Dokument dostupný z: <http://www.heritage.org/Research/HomelandDefense/upload/72759_1.pdf> [cit. 13.5. 2008].

CHALK, Peter, ROSENAU, William. *Intelligence, Police, and Counterterrorism: Assessing Post-9/11 Initiatives*. Arlington, Va.: Advisory Panel to Assess Domestic Response Capabilities for Terrorism Involving Weapons of Mass Destruction, 2003. 29 s.

RELYEA, Harold C., HOGUE, Henry B. *Department of Homeland Security: The 2SR Initiative*. Washington, D.C.: Congressional Research Service, 2005. 29 s. Zpráva pro Kongres Spojených států amerických dostupná z: <<http://www.fas.org/sgp/crs/homsec/RL33042.pdf>> [cit. 13.5. 2008].

YEH, Brian T., DOYLE, Charles. *USA Patriot Improvement and Reauthorization Act of 2005: A Legal Analysis*. Washington D.C.: Congressional Research Service, 2006. 74 s. Zpráva pro Kongres Spojených států amerických dostupná z: <<http://fas.org/sgp/crs/intel/RL33332.pdf>> [cit. 7.5. 2008].

f. Elektronické dokumenty

Resolution on the USA Patriot Act and Related Measures That Infringe on the Rights of Library Users, přijatá Asociací amerických knihoven 29.1. 2003. Dostupná z:

<http://www.ala.org/Template.cfm?Section=ifresolutions&Template=/ContentManagement/ContentDisplay.cfm&ContentID=11891> > [cit. 7.5. 2008].

Department Six-point Agenda. Washington, D.C.: Department of Homeland Security, 21.2. 2008, dostupné z: <http://www.dhs.gov/xabout/history/editorial_0646.shtm> [cit. 13.5. 2008].

Seznam příloh

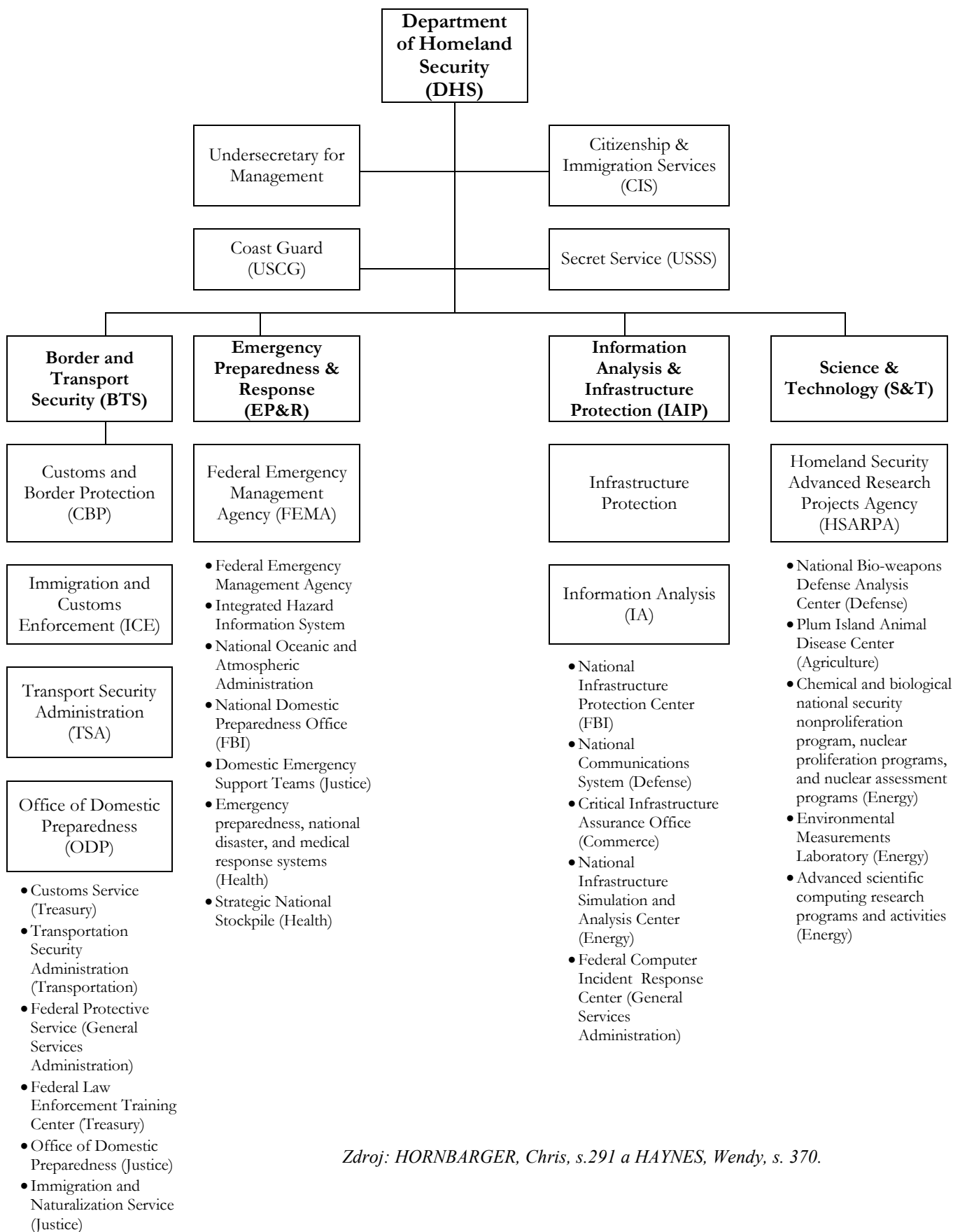
Příloha č. 1: Původní organizační struktura Ministerstva pro vnitřní bezpečnost s přehledem hlavních agentur zahrnutých pod DHS (diagram)

Příloha č. 2: Současná organizační struktura Ministerstva pro vnitřní bezpečnost (diagram)

Příloha č. 3: Seznam používaných zkratk

Přílohy

Příloha č. 1: Původní organizační struktura Ministerstva pro vnitřní bezpečnost s přehledem hlavních agentur zahrnutých pod DHS (diagram)

Zdroj: HORNBERGER, Chris, s.291 a HAYNES, Wendy, s. 370.

Příloha č. 2: Současná organizační struktura Ministerstva pro vnitřní bezpečnost (diagram)

Zdroj: Department of Homeland Security, dostupné z: http://www.dhs.gov/xabout/structure/editorial_0644.shtm [cit. 15.5. 2008].

Příloha č. 3: Seznam používaných zkratk

2SR	Second Stage Review, Revize druhého stupně
ALA	American Library Association, Asociace amerických knihoven
BTS	Border and Transportation Security (Directorate), (Ředitelství) bezpečnosti hranic a dopravy
CIA	Central Intelligence Agency, Ústřední zpravodajská agentura
CTC	Counterterrorism Center, Protiteroristické centrum
DCI	Director of Central Intelligence, Ředitel ústředního zpravodajství
DHS	Department of Homeland Security, Ministerstvo pro vnitřní bezpečnost
DNI	Director of National Intelligence, Ředitel národní bezpečnosti
EP&R	Emergency and Preparedness and Response (Directorate), (Ředitelství) pohotovostní připravenosti a reakce
FAA	Federal Aviation Agency, Federální úřad pro letectví
FBI	Federal Bureau of Investigation, Federální úřad pro vyšetřování
FEMA	Federal Emergency Management Agency, Federální agentura pro řízení záchranných prací
FISA	Foreign Intelligence and Surveillance Act
FO	Field Office, regionální kancelář FBI
HSC	Homeland Security Council, Rada pro vnitřní bezpečnost
HUMINT	Human Intelligence, lidské zpravodajské síly
IAIP	Information Analysis and Response (Directorate), (Ředitelství) analýzy informací a ochrany infrastruktury
INS	Immigration and Naturalization Service, Imigrační a naturalizační služba
IRTPA	Intelligence Reform and Terrorism Prevention Act
NCTC	National Counterterrorism Center, Národní protiteroristické centrum
NIP	National Intelligence Program, Národní zpravodajský program
NSC	National Security Council, Národní bezpečnostní rada
OHS	Office of Homeland Security, Kancelář pro vnitřní bezpečnost
OIA	Intelligence and Analysis Office, Kancelář pro zpravodajství a analýzu
PDD	Presidential Decision Directive, prezidentská směrnice
S&T	Science and Technology (Directorate), (Ředitelství) vědy a technologií
TTIC	Terrorism Threat Integration Center, Centrum pro integraci teroristických hrozeb